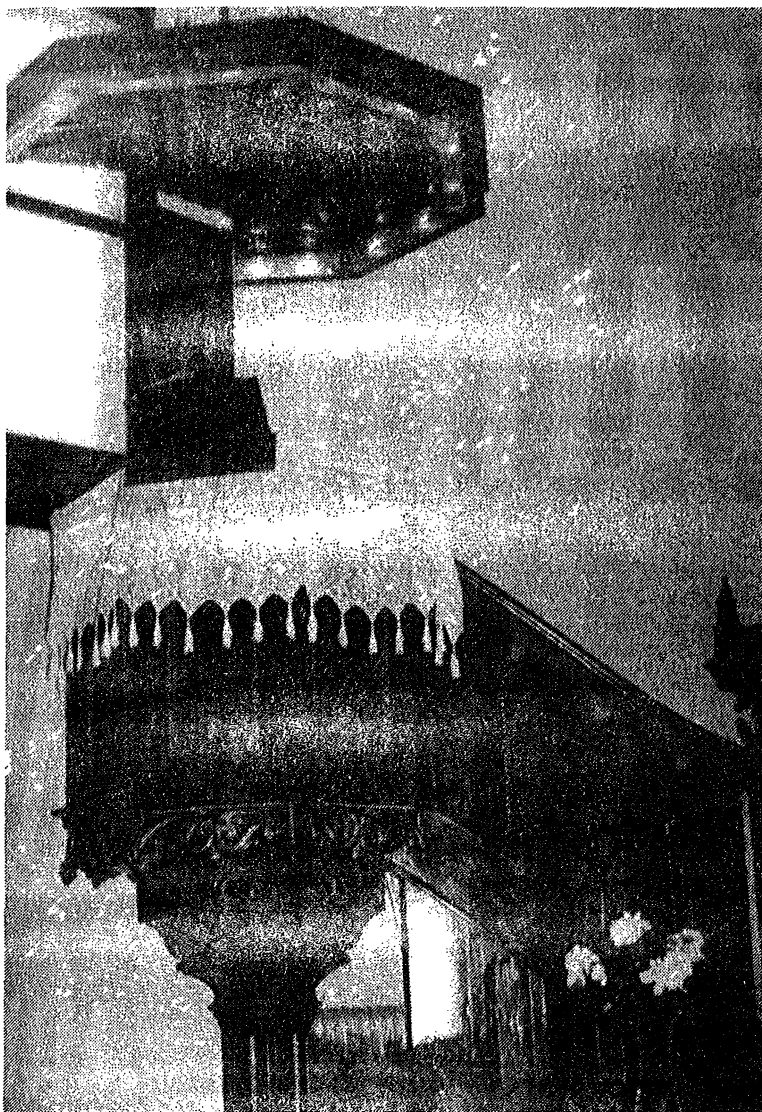

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

Az állam által lebontott brassói templom ősi szószéke
(Pitó Lajos fotója)

1996. augusztus

VII. évf. 8. sz.

Tartalom

Tanulmány

Karasszon Dezső: A XLIV. zsoltár371

Vasárnapi prédikációk

Adorjáni Zoltán: Szervedő szolgálat. Ézsaiás 53,1–5.....	373
Csiha Kálmán: Elmaradt dolgaink. Józsué 13,1–6.....	377
Eszenyeiné Széles Mária: Krisztus testének növekedése. Apostolok Cselekedetei 11,19–26	380
Láposi József: Eszetekbe juttatom... 1Korinthus 15,1–5.8.....	382
Nagy István: Boldog Mária – a hívő élet. Lukács 11,27–28	385
Helmut Thielicke: A csendben növő mag példázata. Márk 4,26–34	388
Tóth János: Örüljete az Urban. Filippi 4,4.....	393
Zsigmond József: Szüntelen imádkozzatok. 1Thesszalónika 5,17	396

Újzsenge vasárnapjára

László Dezső: Mit példáz a gobonamag? János 12,24–25; 1Korinthus 15,36	400
Kováts László: Feljebb... Efézus 3,21	402
Ravasz László: Kérjete és megadatik. Máté 7,7–11.....	406

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Orbán János: Lehanyatló aranyugár. (Aranylakodalomra) Lukács 24,29.....409

Temetési beszéd

Balogh Béla: Isten kezében. Jónás 2,7

410

Nőszövetségi előadás

Imre Lajos: A hála tékozlása (Máté 26,6–13).....413

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrziünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

Tanulmány

Karasszon Dezső
Magyarország

A XLIV. zsoltár

Ez a zsoltár nemzeti panaszének; 1. még Zsolt 60, 74, 79, 80, 83, 85, 89, 90, 137. Szövege jó állapotban maradt ránk, felépítése világos. Az első része a dicső múltról beszél (2–9. vers), a második rész a panaszt tartalmazza (10–23. vers), végül a harmadik rész szabadításért mondott könyörgés (24–27. vers). A második részen belül gondot okoz a magyarázóknak a 18–23. vers, mely a nép ártatlanságát hangsúlyozza. Egyesek itt a nemzeti vallás korlátairól beszélnek. Helyesebbnek látszik a babiloni fogság első éveire gondolni. Ekkor a nép még nem értette az eseményeket. A foglyok gyászistentiszteleteket tartottak. Itt nemzeti panaszének hangzottak el. Ezekre először a prófétai szellemű történetírás (ún. deuteronomista történeti mű) által, később a fogság névtelen prófétája, Deutero-Ézsaiás által válaszolt Isten. Megmagyarázta népének, hogy saját bűnei miatt került fogságba; még istentisztelete is tisztátalan volt (Ézs 42,18–25; 43,22–28; 53,5–7). A bűnbocsánat és a szabadítás örömezenete szétfeosztette a panaszének kereteit, és utat nyitott a himnusz, az istendicséret felé. A 44. zsoltár a Deutero-Ézsaiás előtti időből való.

1. vers. Kórah 1Krn 6,7.22; 9,19 szerint lévita volt, 2Krn 20,19 szerint énekkel dicsérte az Urat. Az ő nevét tartalmazza a 42–49, 84–85 és 87–88. zsoltárok címfelirata. A zsoltár kifejezés zenei kísérettel előadott éneket jelent. Csak a Zsoltárok könyvében fordul elő.

2–9. vers. A boldog múlt emlegetése nem Izráel dicsőségére történt, hanem Isten dicsőségére. Az atyák az exodus és a honfoglalás történetét beszélték el fiaiknak (Ex 10,2; 12,26 s köv.; 13,8.14; Deut 6,20 s köv.; Zsolt 78,3). Ezek az Úr művei (Zsolt 64,10; 77,13; 90,16; 92,5; 95,9; 111,3; 143,5). A 3. vers mindkét felében előbb Kánaán őslakóiról, majd a honfoglaló törzsekről van szó: „nemzeteket úztél el, őket pedig elplántáltad; népeket zúztál össze [arámos igealak], őket pedig odaküldted” (lásd 2Sám 7,10; Zsolt 80,9; Jer 11,17; 12,2). A 4. és 5. vers világosan kimondja, hogy a honfoglalás nem Izráel saját erejéből történt (Deut 8,17; Józs 24,12), hanem az Úr maga mutatta meg hatalmát. Nem a nép fegyverei vívták ki a diadalt, hanem az Úr jobbjá, „orcájának világossága” Az Úr jótetszésének, meg nem érdemelt kegyelmének köszönhető a honfoglalás. Királyi parancsára győzött Jákób-Izráel (az ’elohim szó utolsó betűje a következő félsorhoz tartozik: „aki parancsolt”). A 6. vers szerint a honfoglaló Izráel az Úr segítségével tudta „felöklelni” és „eltaposni” ellenségeit, a bikához hasonlóan (Num 23,22; 24,8; Deut 33,17; 1Kir 22,11). A harcokat Isten „nevében”, az ő nevének segítségül hívásával folytatták (Zsolt 118,10). Mivel Isten a háború Ura, népe nem bízhat földi fegyverekben (1Sám 17,45; Zsolt 20,8; 33,16–18; 147,10). Ha pedig a diadalt az Úr adja, őt illeti a dicséret és a hálaadás (9. v.).

10–17. vers. A boldog és dicső múlttal a szomorú jelent állítja szembe a zsoltáríró. A panasz mindennekfelett Istennek szól, aki elvetette népét (Zsolt 60,3.12; 74,1; 89,39). A nép azt várta, hogy a szövetségládaival együtt az Úr is kivonul a harcba (1Sám 4,3–11; Num 10,35). Mivel ez nem történt meg, a harcot elvesztették. A nép egy részét kegyetlenül lemészárolták (Zsolt 79,3.10 s köv.; 83,5), másik része pedig szétszóródott. Ez a kifejezés a babiloni fogságra vonatkozik (Ez 5,10.12; 22,15; 29,12). Isten „eladta” népét (Bír 2,14; 3,8; 4,2.9; 10,7; 1Sám 12,9), éspedig ingyen

(Ézs 50,1; 52,3; Jer 15,13). Isten maga tette népét „gyalázattá, gúnyná, szidalomná, példabeszéddé és fejcsoválássá” a környező népek számára (Deut 28,37; 1Kir 9,7; Jer 18,16; 24,9; JSir 2,15 s köv.). A fejcsoválás megdöbbenést és megvetést fejez ki (Zsolt 22,8; 109,25; Mt 27,39; Mk 15,29). Ugyanezt a 16. és 17. vers egyes szám 1. személyben mondja el (1. még 5. 7. vers). Ez talán arra mutat, hogy ezeket a verseket az előimádkozó mondta. De gondolhatunk arra is, hogy a nemzeti panaszének az egyéni panaszének stílusából merít.

18–23. vers. Az ártatlanság hangsúlyozása az egyéni panaszénekekben is ismételen előfordul. A szenvedő ember Isten előtt bűnösnek tartja magát, de ártatlan azokban a bűnökben, amelyekkel ellenfelei vádolják. Hasonlóképpen a nemzeti panaszénekekben is azt olvassuk, hogy a nép nem szegte meg a szövetséget, nem feledkezett el Istenről (Deut 8,14.19; Bír 3,7; 1Sám 12,9; Zsolt 50,22; Ézs 17,10; Jer 3,21), és nem „terjesztette ki kezét”, azaz nem imádkozott idegen istenekhez (Ex 9,29.33; 2Krn 6,12; Ezsd 9,5; Zsolt 141,2; 143,6; 1Tim 2,8). Ennek ellenére az Úr „a sakálok helyére” űzte népét. Sakálok a pusztában és a háborúban elpusztított városok romjai közt tanyáznak (Ézs 13,22; 34,13; Jer 10,22). Ilyen volt az ország Jeruzsálem eleste után: de a Babilóniába hurcolt népet is elpusztult városok helyére telepítették le. Számos bibliai kézirat „sakálok helye” helyett a „sárkányok helye” kifejezést tartalmazza. Ez a mitikus káosz-szörnyet jelenti. Ehhez jól illenék a vers második felében levő kifejezés: „és sötétség borult ránk”, ti. a halál hazájának sötétsége. (A „halál árnyéka” kifejezés téves fordítás.) A 21–22. vers folytatja az ártatlanság hangoztatását, és azt állítja, hogy ha lett volna a népnek bűne, azt Isten észrevette volna, hiszen ő ismeri a szívek titkait (1Sám 16,7; Zsolt 7,10; 139,23 s köv.; Péld 17,3; 21,2; 24,12). A 23. verset idézi Róm 8,36 is: „miattad gyilkoltatunk mindennap” Istenért kell szenvedniük a hívőknek (Zsolt 22,9; 34,20; 42,4.11; 79,10).

Bár a népnek nem volt igaza, amikor a babiloni fogság első éveiben ártatlannak gondolta magát, Isten mégis kegyelmesen válaszolt a panaszra. Népét prófétái által bűnei felismerésére és bűnbánatra indította, és hirdette a bűnbocsánat és szabadulás örömeit. – A panaszban maradandó értékű gondolat az, hogy a hívő embernek Isten ügyéért szenvednie is kell; Jézus Krisztus a keresztfelvétele tanít (Mt 16,24; Mk 8,34; Lk 9,23; vö. 2Kor 4,17; 1Pt 4,12).

24–27. vers. A nemzeti panaszéneket szabadításért mondott könyörgés fejezi be. A „serkenj fel” (Zsolt 7,7; 35,23; 59,5), „ébredj fel” (1Kir 18,27; Zsolt 78,65) kifejezések Izráel környezetéből valók; így biztatták a meghaló és feltámadó istenségeket arra, hogy keljenek életre. A Bibliában már csak az Úr segítségét sürgető kéréssel van dolgunk. A baj már olyan nagy, hogy a nép „lelke” (= torka: Zsolt 69,2; Ézs 5,14) porba hanyatlott, „hasa” a földhöz tapadt. A por és a föld itt a holtak hazáját jelenti (Zsolt 63,10; Ez 26,20; 32,18.24, ill. Zsolt 7,6; 119,25). Ha az Úr „elrejténé orcáját” (Zsolt 13,2; 30,8; 69,18; 88,15; 104,29), az népe számára a pusztulást jelentené. Ettől kér a zsoltár szabadulást, „megváltást” Ez a megváltás éppen úgy kegyelemből történik (27. vers), mint ahogyan hajdan az ígéret földjének odaajándékozása (4. vers).

Vasárnapi prédikációk

Adorjáni Zoltán

Szenvedő szolgálat

Alapige: Ézsaiás 53,1–5

Bibliolvasás: Ézsaiás 52,13–53,12

I.

Pál apostol azt írta a galáciai keresztyéneknek, hogy Jézus Krisztust olyan hűségesen és olyan szemléletesen hirdette nekik, hogy szinte szemük előtt láthatták kereszthalálát. Amikor Pál apostol ezzel a hűséggel hirdette a kereszt evangéliumát, nem tett mást, mint azt, hogy beilleszkedett abban a hagyományba, amelyet Isten sugalmazására Ézsaiás próféta kezdett meg, amit majd Jézus Krisztus is folytatott, s amit később az evangéliumok is hűséggel ápoltak.

Amit Ézsaiás az Úr szenvedő szolgájáról ír, az hátborzongató és félelmesen valóságos. Úgy is, ha az Úr szenvedő szolgájának képében Izráel népét látjuk; úgy is, ha mögötte egy embert, talán Ézsaiás személyét látjuk; és úgy is, ha a jövődölést Jézus Krisztusra vonatkoztatjuk. Annyira félelmetesen valóságos ez az ének, hogy megdöbben; mert mindnyájan ösztönösen menekülni szoktunk a valóságtól valami általunk kitalált szebb világba.

Tudomásom szerint egyetlen képzőművészeti alkotás sem született az Úr szenvedő szolgájáról. Izráel ezt nem tehette meg, mert a II. parancsolatot az ilyen ábrázolásokra is vonatkoztatta. Mi pedig, keresztyének, annyira Jézus Krisztust látjuk az Úr szenvedő szolgájában, hogy képzőművészeinknek a figyelme kizárólag csak Jézus Krisztus ábrázolására terelődött.

Minden keresztyén tudatába ivódott, hogy Jézus Krisztus az Úr szenvedő szolgája. Mégis elenyészően kevés az olyan Krisztus-ábrázolás, amely őt igazán a fájdalmak férfiaként, esetleg betegségtől eltorzultnak, lenézettnek ábrázolná. És hol állnak ezek az ábrázolások attól, hogy az Úr szenvedő szolgáját úgy rajzolják meg, mint akit emberszámba sem vesznek. Ézsaiás itt azt mondja róla, hogy emberektől elhagyott volt, vagy még pontosabban: olyan, akit az emberek között a legutolsónak tekintettek. Hol állnak ezek az ábrázolások attól, hogy az Úr szenvedő szolgáját olyan kivetettnek mutassák, mint amilyen egy kivetett és az egészségesek közül kiüldözött bélpoklos volt.

A mi Krisztus-képeink tetszetős, vonzó férfit ábrázolnak még akkor is, ha mély fájdalmat érzékeltetnek. Olyant, aki szenvedve is magasztos, s megaláztatásában is tiszteletet ébresztő. Vajon tényleg ilyen volt az Úr szenvedő szolgája, s vajon Jézust is így kell elképzelnünk?

Azt szoktuk mondani: Ép testben ép lélek. Ezt a közmondást és szemléletet a görögöktől és a rómaiaktól örököltük. De előtte az Ószövetség is rámutat arra az általános, tudatunkba vagy már tudatalattinkba bevéssződött szemléletmódunkra, hogy ami szép, az egyben jó is, és fordítva: ami jó, annak egyben esztétikusnak is kell lennie.

A mai üzleti szellem maximálisan ki is használja ezt az általános nézetet. A lehető legszebben csomagolja még a legegyszerűbb és leghétköznapibb dolgokat is. És máris megszoktuk, hogy a szép kivitelezés a jó minőség jele. Ki az közülünk, aki nem a szép

csomagolású holmihoz nyúl önkéntelenül? Pedig azt is tudjuk, hogy nem minden érték és arany, ami fénylik.

Most pedig itt áll előttünk Ézsaiás éneke az Úr szenvedő szolgájáról és az evangélium a Jézus golgotai kereszttjével. Hátborzongató dolgok ezek – és ez jó hír, az evangélium. Mindezek akkor is hátborzongatóak, ha mindkettőnek jó vége, happy endje lesz.

Bármennyire borzadunk is a szenvedéstől és legalább itt meg szeretnénk szabadulni terheinktől, ez az Ige odakényszerít bennünket az Úr szenvedő szolgájának a szemlélésére. És ugyanezt teszik mind az evangéliumi igék is.

Nehéz volt a tanítványoknak Jézus szenvedésének útjára rálépni, Jézus azonban kezdettől fogva beszélt szenvedéséről. Azt akarta, hogy vele tusakodjanak, lássák osztoroztatását, sebeit és a kereszten való kimúlását. A tanítványok többnyire képtelenek voltak erre. Rajtuk is beteljesedett ismét a régi prófécia. Mert miként hajdan Izrael az Úr szenvedő szolgájának láttán, ők is önkéntelenül szemük elé kapták kezüket és elfordultak Jézustól.

Vajon tényleg azt a szenvedő szolga Jézus Krisztust látjuk, mondjuk magunkénak és vállaljuk, akit a Szentírás ábrázol? Ki-ki adja meg erre magának a választ.

Mindnyájan valljuk, hogy Krisztus kereszthalála a hitünk fundamentuma. Mindig újból hallunk és olvasunk erről. Meghatódhatunk, talán könnyek is szökhetnek a szemünkbe. Mély sajnálat ébredhet fel bennünk Jézus iránt. Megláthatjuk benne a magunk szenvedéseit és magunk felett is elérzékenyedhetünk. Isten ezeket is akarja a kereszthalál történetével. Nem kell szégyellnünk ezeket. De a kereszthalál ennél sokkal többet jelent.

Mi történik azonban akkor, amikor másokat kell megnyernünk Krisztusnak és mi beszélünk másoknak kereszthalálról? Nem kísért-e az, hogy valamiképpen szépen csomagoljuk, eladhatóvá, elfogadhatóvá tegyük a keresztről szóló evangéliumot? Minap láttam a Bibliának egy olyan rövid összefoglalását, amely modern, igen tetszetős, vidáman színes fényképek környezetében kínálja, szinte reklámozza az evangéliumot. Vajon mennyire helyénvaló az evangélium ilyen terjesztése?

Vigyázzunk arra, nehogy szépítgetni akarjuk a kereszt evangéliumát, mert meghamisíthatjuk azt! Vajon igazi és a lényegre mutató volna-e még az a páskavacsora, amelyből mellőzik a keserű füveket csak azért, hogy kedvezzenek azoknak, akik nem kedvelik a keserű ízeket?

Ha Jézust a képzőművészeink szépnek és tetszetősnek ábrázolják, nem követnek el hibát. Mi sem vétkezünk feltétlenül, ha Jézus-képünk egy energikus, igazi férfiideálhoz hasonlít. Mert ez a látás hálánk kifejezése is lehet. Lelki szemeink előtt megszőpül az, akinek sok mindent köszönhetünk; s ha valakitől sok mindent nyertünk, mindent, ami tőle kapott szépség és érték, visszavetítjük a külsejére. Azonban vigyáznunk kell arra, hogy Jézusból ne faragjunk ideált. Vigyáznunk kell, nehogy emberi igények szerint szépítgessük a kereszt evangéliumát, mert ezáltal nemcsak az Ige valóságától, hanem a földi valóságtól is elszakadhatunk. Vajon nem járul-e ez is a kegyességi formák közti feszültségek elmélyítéséhez? Mások tanítvánnyá tételében úgy is buzgólkodhatunk, hogy célként a sok tanítvány megszerzését tűzzük ki. Ennek a célnak az érdekében beszélhetünk az evangélium adta előnyökről és hasznokról. Hogy ezeket a hasznokat bizonyítsuk is, felölthetünk egy olyan keresztyén magatartást, amely a szenvedést és a gondokat egyetlen kézlegyintéssel elintézi, s amely azzal akarja hirdetni az evangélium hathatóságát és hasznát, hogy fennhájzva hirdeti: Krisztusban már most véglegesen megoldódott minden.

Ilyen alapon már le is lehet nézni azokat, akit őszintén beszélnek fel-felújuló kísértéseikről és tévedéseikről. Ilyen alapon akár tökéletleneknek vagy akár meg nem térteknek lehet nevezni azokat, akiknek még mindig fejtörést okoznak a mindennapi gondok, és vívódnak kétség és hit között.

Az Úr szenvedő szolgájáról szóló ének így kezdődik: Ki hitt a mi tanításunknak – örömmüzenetünknek? Éppen ezek a szavak figyelmeztetnek arra, hogy a keresztség evangéliumát még jószándékkal sem szabad megszépítenünk. Mert az igazi hit és az abból következő, valóban Istennek tetsző élet nem ébreszthető fel emberi fogásokkal és ügyeskedésekkel.

Az evangélium súlyos és nehezen fogadható be. Ha megmásítjuk, torz istenképet mutatunk fel másoknak és nem a Krisztus keresztség szerinti kegyességre tanítunk. Az igazi hitet és a valódi istenfélelmet csak ez a nehezen befogadható evangélium munkálja, és csak akkor, amikor azt Isten akarja.

II.

De tulajdonképpen miért is nehéz nekünk a keresztről szóló beszéd?

Azért, mert mindnyájan azonnali és végleges megoldásokat szeretnénk: a bűnre is, a szenvedésre is és a gondjainkra is. Ezt várnánk a szabadulást hirdető evangéliumtól. Ezzel szemben mit látunk magunkban és magunk körül? Azt, hogy noha Isten szabadulást ígér Krisztus által, kérdéseink most mégsem azonnal és véglegesen oldódnak meg. De akkor mit ér az evangélium? Ha pedig mégis azt mondanánk, hogy már most megoldott a keresztség mindent, nem vagyunk őszinték. Hazudunk magunknak és másoknak.

Ezt az éneket háromféleképpen szokták értelmezni.

Vonatkozhat Izraelre, akire Isten szenvedést mért, de akit szenvedve is, halálraítéltsége ellenére is megtart. Sőt szenvedésével olyan eszközzé teszi, hogy a világ üdvösségre jusson. Vonatkozhat egy személyre, talán magára Ézsaiásra, akit félreismernek és leírnak, s akiben kortársai csak később ismerik fel Isten engedelmes szolgáját. És vonatkozhat ez a prófécia Jézus Krisztusra.

Bármelyik értelmezést tartjuk szem előtt, mindegyikükre: Izraelre, a prófétára és Jézus Krisztusra is egyaránt jellemző a szenvedés. Ha a magunk élete és tapasztalata felől közelítjük meg ezt az Igét, a következőket állapíthatjuk meg:

Izrael szenvedett a múltban, és mind a mai napig szenved Isten választott népe. A következtetés egyszerű: szenvedni fog mindaddig, míg Isten élteti őt a földön. Az ézsaiási hűséges szolga is szenvedő szolga volt, és Jézus is, amíg a földön élt, szenvedett. És mi?

Mi Izrael lelki örökösei vagyunk, a lelki Izrael, az egyház. Mi a küzdő és a szenvedő egyház vagyunk. Sem többek, sem kevesebbek.

Az Újszövetség szavai szerint mi vagyunk a próféták fiai, s így a próféták szenvedéseinek részesei. A Hegyi beszédben maga Jézus kapcsol össze bennünket a prófétákkal, mikor ezeket mondja: Boldogok, akik háborúságot szenvedtek az igazságért... Boldogok vagytok, ha szidalmaznak és háborgatnak énértetek... így háborgatták a prófétákat is előttem. És végül Krisztus követői vagyunk – sem többek, sem kevesebbek –, akikhez így szól: vegyétek fel az én keresztemet.

Bármennyire is próbálnánk kerülni vagy valamiképpen feloldani, nem lehet mást mondanunk, mint azt, hogy aki az Úr szolgája és Krisztus nyomdokába lép, nem kerülheti el a szenvedést. Még akkor sem, ha Krisztus áldozata egyszer s mindenkorra szabadulást hozott nekünk.

Szenvedünk és vívódunk. Tusakodunk magunkkal. Hordozzuk egymás terhét, el kell viselnünk egymást szeretetben. Belenyomorodunk egymás bűneinek az elhordozásába és elviselésébe. Fáj a meg nem értés és a hálátlanság. Ráncosak leszünk a gondok miatt. Megöszülünk, éveket öregedünk, és mi magunk is belebetegedünk betegünk gondozásába. Felőrldünk a szolgálatban.

Csak ennyi volna az evangéliumi keresztyén élet, s ha csak ennyi, erőtelenné lesz-e emiatt az evangélium? Vagy talán ezt kérdezzük: Mit ér akkor Krisztus helyettes váltságshalála, mit ér a hit, a hűség, a szeretet és a becsület?

Az Úr szenvedő szolgájának sem volt előbb hitele. De később, akit emberszámba sem vettek, a legmegbecsültebb lett. Bizony ez nem mindig tud megvigasztalni bennünket. Miért?

Ki hitt a mi tanításunknak? – Így kezdődött az ének. Ez arra mutat, hogy amikor mi szabadulásról hallunk, egyértelműen teljes diadalt várunk. Így tett hajdan Izrael is. Az Úr hatalmas, szabadító karját úgy kívánta meglátni, mint korábban a Vörös-tengernél, ahol vízbe fulladtak mind az üldözők, s a nép diadalmasan énekelt a túlsó parton. Ehelyett szenvedésről, megvetésről kellett hallania.

Amikor az Ige Isten egyedüli jó akaratáról és végzéséről beszél, mi egyértelműen csak valami szépre és könnyűre szoktunk gondolni. De van-e egyáltalán ilyen? Csaldjunk az evangéliumban? Legyen akkor valami szép idea, Jézus Krisztus pedig csak eszménykép? De hiszen ehhez szenvednie se kellett volna. Egy eszményképhez elég lett volna az evangéliumnál talán ügyesebben kitalált történet is.

Vagy öltünk fel – fájdalmaink, gondjaink, kételyeink és megingásaink ellenére is – egy mosolygós keresztyén képmutatást? Vagy csak valami nagyon távolinak tűnő végleges megváltásunkban, szabadulásunkban reménykedjünk? Nem!

Ez az ének a lehető legteljesebben enged beletekinteni Isten szívébe, aki szenved velünk és értünk. A lehető legteljesebben mutatja azt, hogy Krisztus teljesen azonosul velünk és a legsúlyosabb dolgainkban is velünk van. Velünk van ebben a siralomvölgyben – s az ő végleges megváltását itt tapasztalhatjuk meg, hogy legyen majd teljes diadalunk őbenne és általa.

Szenvedünk, de mindenkor vele szenvedhetünk. Vállaljuk az egymásért való szenvedést, mert így és ezzel vagyunk hűségesek hozzá. Vállaljuk a szenvedést, mert Krisztus kereszthalála után ebben lesz leginkább nyilvánvaló az Isten iránti engedelmisségünk. Most, erre a földi életre ezt hozta nekünk Krisztus nagypénteki áldozata. Kevés ez?

Nem kicsi dolog az, hogy a magunk keresztejéről Jézus kereszthe felé tudunk tekinteni és már nem magunkban és nem céltalanul, hanem vele és engedelmisségből tudunk szenvedni.

Nem kicsi dolog, hogy eltorzult arcok mögött is meglátjuk Isten gyermekeit, és hisszük, hogy Isten hatalmas karja ott van a legnyomorultabb mellett is.

Megváltottságunk jele az, amikor a küzdő és szenvedő egyházba Pál apostol mögé sorakozunk és mindenben vele együtt valljuk: Nyomorgattatunk, de meg nem szorítottunk, kétségkedünk, de nem esünk kétségbe, üldöztetünk, de le nem hagyatunk, tiportatunk, de el nem veszünk. Mindenkor testünkben hordozzuk az Úr Jézus Krisztus halálát, hogy Jézus élete is láthatóvá legyen a mi testünkben; mert mi, akik élünk, mindenkor halálra adatunk Jézusért, hogy Jézus élete is látható legyen a mi halandó testünkben. Ámen.

Elmaradt dolgaink

Alapige: Józsué 13,1–6

Bibliailvasás: Róma 6,1–11

A Józsué könyvének 11. és 12. fejezete a harcok könyve. A 12. fejezet utolsó részében fel van sorolva 31 király, 31 városállamnak a királya, akiket Józsuéék legyőztek. A 11. rész utolsó verse úgy fejeződik be: „elfoglalá azért Józsué az egész földet, egészen úgy, mint ahogyan az Úr mondotta vala Mózesnek.”

Józsuéék úgy gondolták, hogy ebben a sok küzdelemben, ebben a sok harcban, a harmincegy király leverésében, hogy elfoglalták az egész földet, miként az Úr megmondotta nekik – úgy gondolták, hogy minden sikerült. Amikor aztán elteltek az évek, amikor Józsué már megöregedett, akkor Isten szólt neki és azt mondta: te megvénhadtél, igen megidősödtél, pedig még igen-igen sok föld maradt elfoglalni való. És akkor felsorolja neki az Úr Isten az elfoglalatlan földeket. Ha megnézzük a térképet, azonnal észre vesszük, hogy keletre is, nyugatra is, északra is és délre is még számos elfoglalatlan város, legyőzetlen nép, elfoglalatlan terület van. Amíg csak magukra hallgattak, azt hitték Józsuéék, hogy nekik minden sikerült, de amikor Isten megszólalt, akkor rá kellett döbenniük, hogy jaj, milyen sok minden elmaradt, hogy mennyi föld maradt még elfoglalatlanul.

Testvéreim, valahogy mi is így vagyunk az életünkben. Küzdünk. Sok életharcunk van. Harcolunk a gonddal, harcolunk a mindennapi kenyérért, harcolunk a bűneinkkel. És sokszor úgy gondoljuk, hogy sikerült már elérni mindazt, amit reánk bízott az Úr Isten, hogy elvégeztük a magunk feladatát, de egyszer csak beleszól az életünkbe, s akkor egyszerre kinyílik a szemünk és észre vesszük: jaj, mennyi föld maradt még elfoglalatlanul, mennyi mindent meg kellett volna tennünk és nem tettük meg. Úgy gondoltuk, hogy rendben van az életünk, és íme, egyáltalán nincs rendben. Úgy gondoltuk, hogy eleget tettünk hivatásunknak, hogy betöltöttük mindazt, amiért elküldött az Úr Isten bennünket, és lám, mennyire nem tettünk eleget. Amíg csak magunkra hallgattunk, úgy gondoltuk, hogy rendben vagyunk, de amikor megszólít Isten, akkor egyszerre fájva vesszük észre, hogy mennyi mindent elmulasztottunk és mennyire nem vagyunk az övéi.

Ez a felismerés először arra indít bennünket, hogy sóvárgó, nagy igyekezettel próbáljuk elrendezni az életünket. Próbáljuk végbe vinni mindazt, amit reánk bízott az Úr Isten.

Vajon benne van-e mindannyiunkban ez a sóvárgás? Ha nézzük a mi gyülekezetünket, akkor azt tapasztaljuk, hogy vannak, akik hűségesen eleget tesznek egyházfenntartói kötelezettségüknek és úgy gondolják, hogy ez elég, hogy ők most már jó keresztyének, igaz reformátusok.

Vannak, akik magasabb szintet és öntudatot képviselnek. Eljönnek ide a templomba, hallgatják az Igét, elhozzák örömeiket és áldást kérnek reá. Elhozzák a bánatukat, és csendben elsírják azt itt az Úr Isten színe előtt, és vigasztalást nyernek. Elhozzák a bűneiket, és bocsánatot nyernek Istentől. És úgy gondolják: ez elég. Úgy vélik, hogy ők most már jó keresztyének.

De megszólít bennünket Isten, és figyelmeztet arra, hogy még igen sok föld maradt elfoglalatlanul. Vajon bántja-e szívünket az, hogy nincs bűnbocsánat minden otthonban? Vajon bántja-e szívünket az, hogy a mi gyülekezetünkben, otthonaink százaiban nincs elfoglalva a hit földje, és ezért veszekednek, gyűlölködnek, szeretetlenül élnek

és boldogtalanok? Vajon bántja-e a mi szívünket az, hogy a testvéreink, kedves hittestvéreink bántják Istent, hogy káromkodnak, hogy bántják és sértegetik egymást? Vajon szoktunk-e azért imádkozni, hogy az Úr Isten ébressze fel a lelkünket és lelkiismeretünket, hogy hozzuk szeretetünket közelebb az Úrhoz, hogy hozzuk el őket is ide a templomba, az Ige hallgatására? Vajon ég-e bennünk az a sóvárgó érzés, hogy minél többet tegyünk, hogy minél jobban elvégezzük azt, amit reánk bízott az Úr Isten?

Ha van egy olyan munkatársunk, ha van egy olyan szomszédunk, ha van a családjunkban egy olyan valaki, akinek a szíve még elfoglalatlan, pogány föld, akinek a lelkét még nem foglalta el az Úr Jézus evangéliuma, akkor még mindig befejezetlen a honfoglalás műve. Vajon érezzük-e azt, hogy azokat is éppen reánk bízta az Úr Isten, hogy a lelküket megnyerjük a Krisztusnak, hogy így megmentjük őket, békességet hozzunk az ő életükbe? Feláldozzuk-e az időnket, hogy Isten rajtunk át boldoggá és felszabadulttá tegye őket? Ez az Ige bizony mindenkinek a szívéhez szól. Ő, ezért nem elég egyszerűen csak eljönni a templomba, bármennyire is keresztyéni kötelességünk templomba jönni! Ezen túl kell égesse a szívünket az, hogy sok lélek maradt még elfoglalatlanul, hogy sok bűnös testvérünk van még, hogy sok káromkodó, Istent gyalázó, embert bántó, erkölcstelenül élő testvérünk van még. Ezért nem szabad, hogy nyugtunk legyen, hogy csak magunkért imádkozunk itt a templomban és otthon reggel és este, hanem a többi testvérünkért is imádkoznunk kell, mivel reánk bízta az Úr Isten őket.

Ez az Ige bűnbánatra kell hogy indítson minket. Sok föld maradt elfoglalatlanul. Telik-múlik az élet. Csatározunk eleget, vívtuk a magunk harcait, idegeskedtünk, gyűlölködtünk, tévedtünk, vesztettünk, újakezdtünk mindent. Egyik nap hajtotta, úzte a másikat, egyik gond kergette a másikat. Aztán egyszer csak megállunk, visszanezünk az eltelt életre, és a szívünkbe dobban-döbben az, hogy mennyi az eltelt alkalom, amikor nem töltjük be a Krisztus evangéliumát, amikor mi is hibásak vagyunk. Sok lélek marad elfoglalatlanul, talán a családjunkban, talán a gyermek, vagy az unoka, vagy egyik testvérünk, vagy egy szomszédunk, a mi mulasztásunk miatt, mert mindig azt hittük, hogy még van elég idő. Pedig az idő lejár, hamar lejár. Józsué is hamar megöregedett a harcokban, a küzdelmekben, és egyszerre csak észrevette, hogy már nincs erő, hogy már alig van hátra egy kicsi, de most szól Isten, és lám, mennyi mindent elmulasztottam, mennyi mindent kellett volna még tennem.

Mennyire bűnbánatra indít bennünket az, ha elgondolkozunk fölötte, hogy azért maradt oly sok föld kívül elfoglalatlanul az életünkben, mert belül is, a szívünkben is sok föld maradt elfoglalatlanul. Mert azért voltunk eredménytelenek kifelé, mert nem voltunk győzelmesek befelé, mert a saját szívünkben sem tudjuk elfoglalni igazán a szeretet földjét. Mindig ott maradt az emberek iránti gyűlölködésből vagy a visszafizetés gondolatából egy darabka. A saját szívünkben sem tudtuk egészen elfoglalni az üdvösség földjét, mert mindig ott maradt az óemberből egy darabka, akihez csökönyösen ragaszkodtunk és nem akartuk feladni azt. Azért kell bűnbánatra indítson ez az Ige, mert egyszerre észrevesszük azt, hogy azért maradt kívül oly sok dolog, mert belül maradt el nagyon sok minden. Hogy is akartunk volna győzni a gyermek, unoka, jó barát, munkatárs felett, mikor önmagunk felett sem tudtunk tulajdonképpen győzni?

Amikor ezen elgondolkozunk, amikor odatesszük bűnbánattal a szívünket az Úr Isten elé, amikor fáj a sok elszalasztott alkalom és a sok-sok Krisztussal el nem foglalt szív, akkor az Úr Isten színe előtt megtanulunk az alázat mélységében meggyógyulni. Mert akkor arra is rájövünk, hogy mi sohasem tudunk semmit sem tökéletesen elvé-

gezni. Még Pál apostol is azt írta Titusnak: „a hátramaradt dolgokat, amit Krétában hátrahagytam, rendezd el”

Pál apostol után is maradt Krétában sok hátramaradt dolog. És mindenünk után marad sok hátramaradt dolog. Csak egy után nem maradt: az Úr Jézus után nem maradt elvégzetlen dolog. Csak ő tudta a keresztfán elmondani: „elvégeztetett” Igazán elvégeztetett!

Mi sohasem tudjuk azt mondani, hogy elvégeztetett. Mi csak töredékeket végzünk el. Mi rész szerintiek vagyunk. Annyira porszemek vagyunk, hogy bármint akarjuk is, még a saját szívünkben is mindig marad valami elvégzetlen és az életünk munkájában is marad mindig valami elvégzetlen. Ezért nincs más mit tennünk, mint az, hogy az elvégzetlen dolgokat Istenre bízunk, Krisztusra bízunk, aki elvégezte helyettünk is, értünk is a megbékéltetés szolgálatát. Akkor szokott bennünket megkísérteni a sátán, amikor úgy gondoljuk, hogy ha Krisztusra bízunk mindent, akkor nekünk nem kell tennünk semmit sem.

A keresztyén életnek éppen ez a titka, hogy nekem mindent meg kell tennem, hogy nekem mindent el kell végeznem, hogy a szívemben égnie kell az önmagammal szembeni elégedetlenségnek és az Isten iránti szent engedelmisségnek, hogy nem elég, amit eddig tettem, hogy sokkal többet kell tennem és nem szabad belenyugodnom, hogy a szívemben és az életemben elvégzetlen dolgok maradjanak, mert mindig ezek az elvégzetlen dolgok bosszulják meg magukat. Izráel népe életében ott maradtak a filiszteusok, és hányszor de hányszor megkeserítették az életüket.

A szívünkben is így maradtak elvégzetlen dolgok, az ömbernek egy-egy kicsi darabja, ahova bemenekül a gyűlölet, a gonoszság, a bűn, az önzés, a rosszindulat, hogy onnan aztán megtámadja az életünket, tönkretegy bennünket és feldúlja drága békességünket. Nekünk mindig teljes erővel kell harcolnunk, hogy elfoglaljuk az elfoglalhatatlan földeket. Közben mindig tudnunk kell, hogy a keresztyén élet különös kettőssége az, hogy mi tökéletesen soha nem tudjuk elfoglalni és biztosra venni saját szívünket, csak ha odatesszük az Isten kezébe.

Isten azt mondta Józsuének, hogy azt, ami még maradt azon túl, amit megtettél, de amit nem tudtál és nem tudsz megtenni – azt tedd oda az én kezembe és hidd, hogy én elvégzem azt helyetted.

Ami elmaradt: ó, mennyi minden elmaradt nálad is, nálam is! Hány olyan lélek van nálad is, nálam is, aki majd vádolni fog bennünket az ítélet utolsó napján.

De milyen jó, hogy az Úr Jézus helyetted, helyettem is elmondta: „Elvégeztetett.” Ő elvégezte a munkát mindnyájunk helyett, amikor meghalt a mi bűneinkért a golgotai keresztfán, és amikor feltámadt a halálból a mi örök üdvösségünkre.

Ha igazán megértjük az ő elvégzett szeretetét és befejezett tanítását, akkor ez megtanít minket arra, hogy valóban tudjuk, hogy ő mindent elvégzett helyettünk. Ez pedig annál jobban fáj nekünk, minél inkább tudjuk, hogy mi nem végeztük el mindazt, amit reánk bízott az Úr, és azért egyre jobban igyekszünk, hogy elvégezzük azt.

Isten adjon jó munkát neked – kedves testvérem –, és adjon az Úr teljes bizalmat a szívedbe, hogy ő bizonyon elvégzi azt helyettünk is, amikor a mi gyenge emberi erőnk összeroppan és nem tudunk mindent elvégezni. Ámen.

Krisztus testének növekedése

Alapige: Apostolok Cselekedetei 11,19–26
Bibliailvasás: 1Korinthus 3,5–11

Az élet minisztériumához hozzátartozik az, hogy a halál a továbbélés kikerülhetetlen feltétele. A szenvedések útján kiteljesedő halál: jövődőt nyit az életnek.

Természeti világunkban az érési folyamat lényegében: halál-folyamat az új termés érdekében. A sajtó seb gyógyulásának idején sejtek halnak el, s nyomukban új sejtek veszik át az életfunkciót. A nemzedékek váltásában is ugyanez a törvényszerűség, mert ez az élet rendje. Ez a szenvedések tüzeiben fogant áldozat, amelynek belső indítéka a mindenre kész szeretet – ez viszi tovább az életet és adja meg annak páratlan értékét.

Az életnek ezt a felfoghatatlan, megmagyarázhatatlan titkát Krisztus így mondja el: „Bizony, bizony mondom néktek, ha a földre esett gabonamag el nem hal, csak egymaga marad; de ha elhal, sok gyümölcsöt terem.” Saját életének titka ez! Isten bevetette őt a világ barázdáiba, de ő új termésként jelent meg feltámadásának hajnalán. Azóta Igéje és Szentlelke által van jelen ebben a világban: az anyaszentegyházban, amely az ő teste.

Ez az a nézőpont, amin át rálátásunk van mai alapigénkre, és ami megvilágosítja annak üzenetét.

A szerves élet egyik jellegzetes ismertetőjegyével kezdődik alapigénk. Ha egészen pontosan fordítunk, akkor ez így hangzik az első mondatban: azok tehát, akik szétszóródtak az üldözések miatt. Szóródhat a forgács a szekerese vagy gyalu nyomán, a kőtörmelék vagy vasreszelék, de abból hulladékon kívül nem lesz semmi. De a szóródó mag, a spóra vagy a sperma, az új élet elindítójává válik. Isten nem engedte, hogy az evangélium magja be legyen zárva pünkösöd után a jeruzsálemi szent falak közé mint egy magtárba, hogy a feltámadott Krisztus élő teste, az újonnan született egyház a választott nép megcsontosodó hite formalizmusának kényszerzubbonyába merevedjék. Annak, ami él, ki kellett lépnie a nagyvilágba, az egész emberiség szeme elé. Ez a kilépés, az anyaszentegyház életének ez a döntő szakasza áll előttünk alapigénkben. Krisztus élő teste, az anyaszentegyház megkezdte világhódító útját: átlépte Palesztina határát, és működési körét áthelyezte a pogányok közé.

Az István diakónus vértanúságával kezdődő üldözés volt az a vihar, amely szétszórta az evangélium magjait vagy azokat a sejteket, amelyek új környezetben ugyan, de az életfunkció megélését folytatták tovább. Ki gondolhatta volna ezt, hogy a szenvedés és a halál valóban a továbbélés feltételévé lesz, olyan lehetőséggé, amelynek csak ez lehet az ára? Ha valóban élő ez a leszakított tag – amint Kálvin mély értelmezéssel magyarázza –, akkor az „a testeknek egész sorát hozza létre”, és kiábrázolja rész szerint az egy testet: az élő Krisztust. „Felettébb nagy titok ez” – mondja az apostol, amikor Krisztusról és az egyházzal beszél.

Ha földrajzilag gondolkozunk és térben is elhelyezzük alapigénk eseményeit, akkor Palesztina északi részén túl kell tekintenünk, a Földközi-tenger keleti partvidékének kanyarulatára, amelybe Ciprus szigete is beletartozik azzal a Libanon és a Taurus hegység közötti termékeny Orontes folyam völgyével, ahol elterült az akkori Szíria fővárosa, a római birodalom harmadik nagy városa: Antiochia. Nemcsak kereskedelmi gócpont volt ez a város, hanem sokkal inkább Kis-Ázsia és a Távols-Kelet találkozási

helye, ahol a különféle vallások és kultúrák érintkeztek egymással. Tetszett Istennek ebbe a kultúrközpontba behelyezni az evangéliumot!

Alapigénk a szóródás tényét hangsúlyozza, és a mögötte levő Isten csodálatos munkáját: „És az Úrnak keze vala velük.” Ez az egyetlen, igazán döntő esemény! Ez az emberi kép a hatalmasan cselekvő és jelen levő Istent ábrázolja. Izráel énekköltészetében, a hálaadó, dicsőítő zsoltároknak szerepel ez a kéz, mint kinyújtott, erős és felemelt kéz, amely mentésre, szabadításra, az ítélet végrehajtására és védelemre egyaránt elégséges volt az üdvtörténet folyamán. Ez a kinyújtott erős kar szabadított ki az egyiptomi rabszolgaságból, ez hordozott a pusztában, adott védelmet minden ellenséggel szemben, hajtotta végre az ítéletet, és ajándékozta ismételten kegyelmét. Ez a kéz eredményezte Izráel győzelmeit a honfoglalás idején, tartott meg a babiloni fogtságban, vitt ismét haza a rommá lett szent földre és építtette meg a felégetett templomot és az üszkös falakat Jeruzsálem körül. Ez a legyőzhetetlen, ellenállhatatlan kéz, amivel ma is tart és hordoz az örök jelen jövődőt biztosító ígéretével: „Íme, markimba metszettek téged, kőfalaid előttem vannak szüntelen.” „Hát elfelejtkezhet-e az anya gyermekéről, hogy ne könyörülne méhe fián? És ha elfelejtkeznének is ezek: én terólad el nem felejtkezem.” A tragikus mindig az, amikor ez az Isten így panaszkodik keménynyakú népe miatt: „Avagy megrövidült-e az Úrnak keze? Avagy nincs-e benne megszabadításra való erő?”

Jelen esetben ez a kéz őrizte a zsenge vetés növekedését, a sejt szaporodásával az anyaszentegyház testének növekedését Antiochiában és a környező területen. Ennek a kéznek jelenlétéről és munkájáról való hittapasztalat indította bizonyágtételre azokat a névtelen tanúkat, akiket megemlít itt az Írás, hogy előbb csak a zsidóknak, a diaszpóra formában élő zsidóknak prédikáltak nagy óvatossággal, majd pedig a ciprusi és cirénei férfiaknak hirdették az Úr Jézust. Nincs feljegyezve a prédikáció, de itt van minden prédikáció, minden bizonyágtétel veleje: Krisztus az Úr. A legősibb hitvallás ez, mert Krisztust hirdetni egyet jelent a bizonyágtétellel: Kyrios Christos, Krisztus az Úr. Ez a bizonyágtétel pedig igennel válaszol az egyetlen döntő tényre: az anyaszentegyház létét biztosító, szüntelenül megújuló eseményre: a kinyújtott, erős kar csodálatos munkájára! Ennek az eseménynek következménye az a láthatatlan növekedés, ami bent, az elrejtett belső emberben megy végbe, „amikor nagy sokaság tére meg az Úrhoz, hívóvé lévén” A hitre való jutás csodája, az új teremtés ismertetőjege: a kegyelem túlsordulásának felismerése, ami megtérésre indít és Krisztus tagjává szentel. A Krisztus = az Úr felismerés az a minden, amiben benne van a kereszten megszerzett és az egész világnak ajándékozott élet birtoklása. „Mindened van, ha Krisztusod van – mondja Luther –, mert benne tied az élet.”

Az élet plántálását végzi Isten keze most Antiochiában, a pogány világvárosban. De ezt végzi a történelem folyamán szüntelen, napjainkban is, amíg megtartja egyházát ezen a világon.

Mit lehet ilyenkor tenni? Csak azt, amit a lévita származású, Ciprusban élő gyülekezeti munkás, a jeruzsálemi „anyaggyülekezet” kiküldöttje, Barnabás, a „Vigasztalás fia” tesz: „Látta az Isten kegyelmét, örvendeze, és inté mindnyájukat, hogy állhatatos szívvel maradjanak meg az Úrban.”

Nem más ez, mint a kegyelem felismerése és elismerése: itt van az Úr, és csodálatosan munkálkodik. Ennek a felismerésnek nyomán jelenik meg az öröm visszhangként a megtapasztalt kegyelemre. A Szentírás nyelvén a „kegyelem” és az „öröm” azonos tőből származik. Azt jelenti ez, hogy az igazi öröm forrása: a kegyelem; a kegyelmet pedig csak örvendezéssel lehet elfogadni. De ebben az érzelmi állapotban, éppen azért, mert emberek vagyunk, szükség van arra az egész akaratvilágunkat

megmozgató tanácsra, amely állásfoglalásra késztet, döntés elé állít. Ezt Igénk így fejezi ki: „...inté mindnyájukat, hogy állhatatos szívvel maradjanak meg az Úrban.” Milyen ez az „állhatatos” szív? Ez az Isten által rendelt cél irányába „betájolt” szív: Isten akaratát követő, neki engedelmeskedő életvitel. Ekkor valósul meg az a hivatás, amit az új teremtéskor kaptunk Istentől. Így „maradhatunk” meg Istenben, ha akaratát cselekedjük, vagyis a Krisztus szavai szerint „megtartjuk az ő parancsolatait” Ennek a „benne való maradás”-nak „eszköze” a hit és az imádság.

Barnabás elévülhetetlen jelentőségű szolgálata az anyaszentegyház növekedése szempontjából az, hogy elmegy Társusba, ott felkeresi Pál apostolt, akit a damaszkuszi út után ő maga kísért Jeruzsálembe az apostolokhoz, és most elviszi Antiochiába és ott szolgálatba állítja. Innen indul Pál apostol térítői útjára, és a második térítői útja alkalmával hozza át az evangéliumot Európába.

Antiochiában új nevet kapnak a tanítványok. Itt nevezik őket először keresztyéneknek. Ez a név: keresztyén, azt jelenti: krisztusi, Krisztushoz tartozó ember. Amint családnevünk jelzi, hogy hova tartozunk, melyik családnak vagyunk a tagja, úgy a „keresztyén” név is szoros kapcsolatunkat, „rokonságunkat” fejezi ki Krisztussal.

Amint a Krisztus név Isten Fiának küldetését, messiási szolgálatát fejezi ki, hogy ő a legfőbb próféta, egyetlen főpap és örökkévaló király, úgy a keresztyén ember is hivatása szerint részesül e hármasságban, mivel Krisztus „keneté”-nek részese. Hitvallásunk tanítása szerint ez a három tisztség a bizonyoságtételt, az élet odaáldozását és a bűn elleni küzdelmet jelenti az örök életben való uralkodás ígéretével.

Ebben az életformában lesz az ember tagja Krisztus testének és növekedik az anyaszentegyház ezen a földön. Amen.

Láposi József

Eszetekbe juttatom...

Alapige: 1Korinthus 15,1–5.8

Bibliaolvasás: Apostolok Cselekedetei 9,1–16

„Eszetekbe juttatom továbbá... az evangéliumot.”

Ezzel a bevezető mondattal indul alapigénk, melynek Bibliánk ezt a címet adja: A halottak feltámadásáról. Ebből a szakaszból olvasunk minden temetés alkalmával a nyitott sír mellett, és ezzel adjuk át az anyaföldnek a kedves halottat a feltámadás reménye alatt. Valóban, a feltámadás nélkül hiábavaló a mi hitünk. A halottak feltámadásába vetett hit nélkül minden embernél nyomorultabbak vagyunk. Ezért írja az apostol már e szakasz elején: „eszetekbe juttatom az evangéliumot”

Nem azt írja, hogy most figyeljetelem rám, mert olyan dolgot írok néktek, amit eddig nem hallottatok vagy ha hallottatok volna is, de elengedtétek a fületek mellett. Ezért juttatom eszetekbe ki tudja hányadszor. Pálnak nem az a gondja, hogy új, eddig sohasem hallott dolgot mondjon vagy írjon, mivel ez az „eszetekbe juttatás”, ez az emlékeztetés a szentírók szokása. Ezt gyakorolja Péter apostol is: „Annak okáért nem mulasztom el, hogy mindenkor emlékeztesselek titeket ezekre, noha tudjátok ezeket és erősek vagytok a jelenvaló igazságban. Méltónak vélem pedig, amíg ebben a sátorban vagyok, hogy emlékeztetés által ébresztgessetek titeket” (2Pt 1,12–13). Megszégyenítő az apostolnak ez az emlékeztető eszünkbe juttatása, hiszen visszaemlékszem, hogy különösen ifjúkoromban hány álmatlan éjszakát töltöttem el azzal a gondolattal, hogy vasárnapi prédikáciomban valami új, eddig soha nem hallott dolgot mondjak a gyülekezetnek. És ha néhanapján megtörtént az, hogy valaki istentisztelet után megszólított

és megdicsért, mondván, hogy ilyen jó prédikációt még soha senkitől sem hallott, akkor én mindig szégyelltem magamat.

De kövessük az alapigét. Eszetekbe juttatom az evangéliumot. Ezt az evangéliumot én hirdetem néktek – mondja az apostol. Jézustól kapta ezt a megbízatást, aki feltámadása után megparancsolta: „Elmenvén a széles világba, hirdessétek az evangéliumot minden teremtésnek.” Hirdettem és hirdetem, mert erre megbízatást kaptam, mert ezt elfogadtam, vettem és magamévá tettem. Az evangélium az „én” evangéliumom – írja Timóteushoz. Az evangélium az Isten evangéliuma, a Krisztus evangéliuma, de ugyanakkor az én evangéliumom is. Mert kaptam, vettem és elfogadtam, mert meghatározza az életemet és minden cselekedetemet.

Mely evangéliumot – fűzi tovább az apostol gondolatának láncolatát – ti be is vettetek. Nagyon találóan fordította itt az eredeti görög szót Károli Gáspár így: „be is vettetek” Nem elfogadtátok, vagy át is vettetek, vagy magatokévá tettetek, hanem be is vettetek. Mint a gyógyszert, amely a legtöbbször keserű. Nemhiába félnek a gyermekek a gyógyszertől, még ha az nem is injekció, hanem egyszerű tableta, mert rossz, mert keserű. De reménység szerint benne van a gyógyulás, az élet. Dicséret néktek, korinthusiak, mert ti bevettétek az evangéliumot, pedig mennyi keserű „tableta” volt benne. Gondoljunk az ítéletes, kemény dorgálásokra. Bármilyen keserű volt is, de bevették, megették, mint a keserű tekercest, mely a szájban megédesült, mint a méz. Miután János apostol lenyelte és megette a tekercest, csak azután kapta a parancsot az angyaltól, hogy ismét prófétáljon a népeknek és a nemzeteknek (Jel 10,10). Számunkra most az a kérdés, hogy mi az evangéliumot csupáncsak hallgatjuk, talán megbíráljuk, véleményt mondunk róla, ahelyett hogy bevennénk, mint az életadó orvosságot, még akkor is, ha sokszor, mint a nagyon keserű gyógyszer, kemény feddés és ítélet formájában szól hozzánk.

„Amelyben állotok is” – folytatódik tovább az Ige. Nem betoldás s nem szószaporítás, hanem nagyon jól meggondolt üzenet: Igen, Pál apostol minden szót, amit leír, jól meggondol, mivel jól meggondol minden szót a Szentlélek Úristen, akinek az akaratából szól, aki ihleti őt a szólásra vagy az írásra. Ti – testvéreim – álltok és szilárdan álltok abban az evangéliumban, amelyet hirdet néktek az anyaszentegyház, vagy pedig úgy álltok, mint a sikamlós talajon, vagy úgy, miként azt a hétköznapi beszédben mondjuk, mint a levél a vizen. Ez halálosan komoly kérdés, mert ettől függ az üdvösségünk, mert így folytatja tovább az apostol: „amely által üdvözültök is” Talán akkor értjük meg igazán, hogy mit jelent az evangélium által való üdvözülésünk, ha nagyon komolyan meggondoljuk ennek az ellenkezőjét is. Az evangélium nélkül nem üdvözültök, hanem elkárhoztok. Vagy-vagy! Vagy a hirdetett evangéliumot beveszitek, abban szilárdan megálltok és üdvözültök, vagy pedig nem hallgattok rá, hanem egy kézlegyintéssel elintéztétek, mivel nem akarjátok megtartani, de akkor elvesztek, örökre elkárhoztok. Ezt mondja alapigénk: az evangélium által üdvözültök, ha megtartjátok az evangéliumot, úgy, ahogy én hirdetem néktek. Isten minden embert üdvözíteni akar. Ezért jött Jézus, az üdvözítő közétek. Mindez tökéletesen igaz, de az is igaz, hogy: „Félelemmel és rettegéssel vigyétek véghez a ti üdvösségeteket” (Fil 2,12).

Kedves testvéreim! Érdemes még egyszer végigmenni az Igénkben megmutatott úton. Érdemes végigjárni azt a néhány lépcsőt, amit Pál apostol által Szentlélek Isten ma megmutatott nekünk, hogy innen a templomból induljunk el és jussunk végül üdvösségre. Járjuk tehát végig az evangélium útját, amelyet egykor Pál apostol és ma az anyaszentegyház hirdet, melyet ti mint életadó orvosságot be is vettetek, melyben állotok is, azaz megtartjátok, hogy ezáltal üdvözüljétek, ha ugyan megtartjátok azt. Mert

ha nem tartjátok meg, akkor azt kell mondanunk az Igével, hogy hiábavaló a mi prédikálásunk, de hiábavaló a ti hitetek is. De ha bevesszük és megtartjuk az Igét, akkor az evangélium Ura nekünk is azt mondja, amit egykor Zákeusnak mondott: „Ma lett idvessége ennek a háznak” (Lk 19,9).

Az üdvösségnek e boldog ígérétevel vizsgáljuk tovább ezt a üzenetekben gazdag alapigét.

Mert az evangélium, amit Pál hirdetett egykor, és amit itt és most én hirdetek néktek, ez: „Krisztus meghalt a mi bűneinkért az írások szerint.” Elsősorban ezt nevezi a Biblia evangéliumnak. A Szentírás örömmüzenete elsősorban nem más, mint az, hogy Krisztus meghalt. Nem tudunk ezzel a hírral kibékülni, mivel még a lator vagy a rablógyilkos halála vagy a legnagyobb ellenségünk halálhíre is megdöbönt bennünket és mély bánatot ébreszt a szívünkben. A Krisztus halála azonban evangélium, mert ő a mi bűneinkért halt meg. De ez csak akkor örömhír számomra, ha számba tudom venni halálos, illetve halált érdemlő bűneimet. Bűneim sokasága és rettenetes volta miatt megérdemlem minden percben a halálbüntetést. És mégsem kell a büntetést elhordoznom, mivel ő odaállt az Atya színe elé, és önként, szeretetből helyettem és érettem meghalt, hogy megváltson: „Mert tudván, hogy nem veszendő holmin, ezüstön vagy aranyon váltattatok meg a ti atyáitoktól örökölt hiábavaló életekéből; hanem drága véren, mint hibátlan és szeplőtlen bárányné, a Krisztusén” (1Pt 1,18–19).

„És hogy el is temették” – ugyancsak az írások szerint, jegyzi meg a legújabb fordítású Biblia. Hát ez is evangélium? Ha meghalt, akkor magától értetődik, hogy el is temették, hiszen minden halottat eltemetnek. A Jézus temetése azonban figyelemre méltó. Erről hangsúlyozottan beszél az Írás, és erről kétezer éve szüntelenül vallást tesz a keresztyén világ, hisz a keresztyének ma is vallást tesznek az apostoli hitvallással: meghala és eltemették. Miért hogy el is temették? – teszi fel a kérdést a Heidelbergi Káté 41. kérdése. És így felel rá: „Azért, hogy megbizonyítsa, hogy valósággal meghalt.” Ez az „el is temették” egy olyan komoly hitvallás, mint mondjuk ez: „Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia!” Ha teljes hittel olvassuk és mondjuk tovább alapigénket, akkor az igaz üzenet ez: „és hogy feltámadt a harmadik napon az írások szerint”. Igen, Jézust mint valóságosan meghalt Krisztust tették az Arimátiából való József sziklasírjába. Nem mint a kínoktól elalélt szenvedőt temették el, hogy aztán az éjnek leple alatt eljöjjenek a tanítványai és ellopják a testét, elhíresztelvén, hogy feltámadt a halálból. A valóságos és teljes halált követte a valóságos halott eltemetése és a harmadik napon való feltámadása, hogy az én halálom ne legyen „a bűneimért való megfizetés, hanem csak meghalás a bűnre nézve és általmenetel az örök életre”.

Krisztus meghalt. Krisztust el is temették. Krisztus a harmadik napon feltámadt. Figyeljük meg ezt a három lépést: meghalt, el is temették, és feltámadt. Pál hirdette az evangéliumot, a korinthusiak bevették, meg is maradtak benne, és ezáltal üdvözültek is. Így jutottunk el az evangélium hirdetésétől az üdvözülésig. De haladjunk felfelé a képzelt lépcsőn: Jézus meghalt, el is temették, és feltámadt az írások szerint. Nem felesleges betoldás, hogy az írások szerint. Ez azt jelenti, hogy Isten végtelen szeretetéből, az ő végzése szerint történt a megváltás műve. Ezt tudtul adta a prófétáknak, akik megjövendölték és megígérték a Messiás Krisztus váltságművét. Ez az evangélium!

Azzal fejeződik be az apostolnak ez a tartalmas bizonyoságtétele, hogy a feltámadt Krisztus megjelent Kéfásnak, azaz Péternek, a tizenkettőnek, és legutoljára pedig az összes között, mint egy idéetlennek, nekem Pálnak is megjelent.

Milyen mélységes alázat, igaz bűnbánat és élő hit fűti ezt a bizonyoságtételt: Nekem is megjelent. Nem mennybemenetele előtt, hanem a Damaszkuszba vezető

úton, amikor a legidétlenebb volt a viselkedésem, amikor gyalázatos tervemet akartam véghezvinni, hiszen ott lapult a zsebemben a főpapoktól kapott levél, melyben felhatalmazást kaptam, hogy menjek Damaszkuszba és ha talállok olyanokat, akik a Krisztus követői, fogva vigyen őket Jeruzsálembe, hogy elnyerjék büntetésüket. Megjelent, hogy a kemény ítélet helyett Anániástól halljam a felmentő szót: „Atyám fia, Saul, az Úr küldött engem, az a Jézus, aki megjelent neked az úton, amelyen jöttél ... hogy láss és megtelj Szentlélekkel” (ApCsel 9,17).

Megjelent az Úr Jézus nem csak Péternek, nem csak a tizenkettőnek, nem csak azoknak, akiket itt felsorol az apostol, hanem folytathatjuk tovább ezt a végtelen sort. Megjelent az emmausi tanítványoknak, hogy eszükbe juttassa azt, amit Isten előre megíratott a próféták által. Megjelent János apostolnak Patmosz szigetén, hogy adja számára, számunkra azt a mennyei kijelentést, ami nélkül szegény, nagyon szegény lenne a Szentírás. Megjelent és szüntelenül megjelenik azóta, de nemcsak a Szentírás szereplőinek, hanem Igéje és Lelke által a történelemben is, így például szent Ágostonnak, Luthernek, Kálvinnak, és folytathatnánk a sort a végtelenségig. De említsük meg és fejezzük be úgy, amint Pál: „Legutolszor pedig mindenek között, mint egy idétlennek, nekem is megjelent.” Igen, megjelent Jézus nekem és neked is. És az a legfontosabb, hogy Jézus nem csak Pál apostolnak és nem csak másoknak jelent meg, hanem Igéje és Lelke által megjelent neked és nekem, hogy eszünkbe juttassa az evangéliumot, amit ti nagyon jól tudtok, hisz e gyülekezetben nagyon sok a bibliaolvasó lélek.

Ma is, mint máskor, Igéjében megjelent az Úr itt a gyülekezetben. Legyen áldott örökkön-örökké a mi feltámadott Urunk, hogy szent ígérete szerint velünk marad minden napon a világ végezetéig. Ámen.

Nagy István

Boldog Mária – a hívő élet

Alapige: Lukács 11,27–28

Bibliaolvasás: Lukács 8,4–21

„Mikor ezeket mondá”, tanította. Jézus azért jött, hogy mondja, tanítsa ebben a világban azt, amit senki sem tud. Minden szava, egész élete ez volt. Ebben a részben az imádkozásról tanított, s arról, hogy Isten újjával (erejével) úzi ki az embert is megszállva tartó ördögöt. Ez Isten országa eljövételének jele. Ekkor történt az, amit felolvastunk.

Sokaság vette körül Jézust. Hallgatta szavát. Sokféle sokaság kerül össze minduntalan. De Jézus körül rendszerint sokaság alakul ki. Voltak és vannak az emberiségben olyanok, akik hozzá jönnek, mi ilyenek vagyunk most. És hangzik az, amit a saját érdekünkben meg kell tanulnunk.

Akkor ott, a hallottak és látottak nyomán – mintegy a sokaság véleményét fejezve ki – egy asszony kimondotta, kikiáltotta: „Boldog méh, amely téged hordozott, és az emlők, melyeket szoptál.” Ámulat töltötte el a szívet, a szíveket, de ez a Jézus elismerésén túlra, Máriára, az édesanyára néz. Boldog az az asszony, akinek ilyen fia van. Boldog, hogy hordozta, kihordta, megszülte, felnevelte. Máriáról volna itt szó, ő áll a középpontban, ő a boldog? Már Jézus megszületése előtt, mikor Mária felkereste Erzsébetet, Keresztelő János anyját, az fennszóval kiáltotta: „Áldott vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse. Boldog az, aki hitt” (Lk 1,42.45). Egyrészt az Erzsébet szavaira vezetik vissza Máriának rendkívüli tiszteletét, mely az

imádásáig, közbenjáró hatalmáig terjed, neki ajánlanak fel életeket, országokat. Azt állítják: mivel Jézus az egyház feje, a fejet a testtel, az egyházzal összekötő nyak – Mária. Rendkívüli lény, akárcsak Jézus. Boldog, annyira megáldott, hogy csupa öröm az élete, nem rövid ideig, hanem örökre, mert az egyedül boldog Isten dicsőségében él.

Bizonyos, a szülőt boldoggá teszi gyermekének tehetsége, sikere, tiszta élete. A gyermeke rosszul sikerült élete miatt nagyon sok a szomorú, boldogtalan anya. Azonban világosan látnunk kell, hogy igazi boldogság akkor születik meg és tölti el az embert, ha Jézussal állhat kapcsolatban. Nem rendkívüli lény, de feltárult előtte a boldogság. És az övé marad, ha benne marad, annak útját járja. Mária nem bizonyult mindenkor boldognak, sokáig nem mint Jézushoz, hanem mint egy gyermekéhez viszonyuló anya szerette, féltette őt. Mikor tizenkét éves korában visszamaradt Jeruzsálemben, feddőleg szólt hozzá: „Fiam, miért cselekedted ezt velünk? Íme, atyád és én nagy bánattal kerestünk téged” (Lk 2,48). A kánaai menyegzőn Mária akart intézkedni és Jézusnak figyelmeztetnie kellett, nem anyjának szólította, hanem így: „Mi közöm neked tehozzád – azaz nem reád tartozik a cselekvés –, ó, asszony? Nem jött még el az én óráim” (Jn 2,4). Mária számára sokáig idegen maradt Jézus küldetése, őt magának szerette volna tartani. Hallottuk a bibliaolvasási részből, hogy Jézus a tanítványait mondotta testvéreinek, sőt anyjának. Mária kitartott Jézus mellett, látnia kellett szenvedését, keresztjét. De a kereszt tövében is csak asszonynak számított. Majd a Szentlélek kitöltéteskor kapta meg a látást, a mindössze százhusz főnyi gyülekezetben, annak felismerésére, hogy Jézus a Krisztus. Ez tette őt boldoggá. Több említés nem történik róla a Bibliában. Csak jóval később születik meg és uralkodik el a Mária-kultusz. Ám bizonyosak lehetünk, hogy boldoggá avatta őt Isten, ott van, ahol „boldog lelkek seregei látják örökké fényleni” az Urat, aki minden hatalom mennyen és földön. Ám addig is van boldog, vannak boldogok a földön, akiknek szívében megszületik és él Jézus Krisztus.

Ezt tanította és tanítja Jézus, „boldogít és üdvöt ad” (281. ének). Ne csupán ámuldozzunk, hanem figyeljünk rá, mit mond: „Sőt inkább boldogok, akik hallgatják Istennek beszédét és megtartják azt.”

Nem egyvalakiről, mert többekről mondja, beszéli a boldogságot, mindenkinek elérhetővé teszi. Mi másként gondolkozunk a boldogságról. Általában a külső állapotunkhoz, testünkhöz tartozónak képzeljük el. Boldogok az egészségesek, a jómódúak, a szerencsések. De ez rövid lejáratú boldogság, hamar elmúlik, nem valóságos. Az igazi boldogság Jézusnál van, és úgy érhető el, ha hozzá jövünk s engedjük, hogy erre neveljen.

„Boldogok, akik hallgatják Istennek beszédét.” Istennek van beszéde hozzánk. Méltat rá, hogy megszólítson. Mindenkiben él a sejtelem Istenről, emlékként megmaradt benne az elveszített teremtséskori állapotából. Vannak, akik ennek nyomán kutatják, a maguk eszközeivel felfedezni akarják. Valamit megállapítanak, de az nem Isten. Az emberiség rettenetes szegénysége és ebből eredő létsorsának értelmetlensége azért áll fenn, mert nem ismeri Istent. Mindig így volt. Már a próféta kimondotta: Nincsen Istennek ismerete a földön” (Hós 4,1). Ennek az állapotnak csak Isten vethet véget. És véget vet azzal, hogy amit az ember nem képes megszerezni – az ő megismerését –, azt ő adja meg. Azért szól hozzánk, hogy megismerjük. Szólt kezdettől fogva, az elbukottságban, végül szólt Jézus Krisztusban, akiben alászállott világunkba, testté, egészen felfoghatóvá lett. „Istent soha senki nem látta, az egyszülött Fiú, aki az Atya kebelében van, az jelentette ki őt” (1Jn 1,17). Szavában, ahogy a Szentírás után mondjuk: Igéjében megismerteti magát, hogy élő, örökkévaló személy, minden-

ható és kegyelmesen kereső, magához ölelő Isten. Ugyanakkor ennek a felismerésére és elfogadására, a hozzá való megtérésre szólít fel, hogy meglássuk: nála, csak nála van élet s nála van a helyünk. Nem értelmetlen és céltalan az életünk, ennek tartalmát, gazdagságát ő adja meg. Más nem képes rá. Isten és az emberi lét megismerését az Ige által nyerjük meg. Ennek érdekében gondoskodik Isten Igéjének hirdetéséről, hogy az hangozzék világunkban, jusson el a sötétségben kínlódó emberiséghez. Az egyháznak és minden tagjának a feladata továbbadni, hirdetni Isten beszédét, hogy terjedjen a tudás, az ismeret minden időben és mindenütt.

„Boldogok, akik hallgatják Istennek beszédét.” Rengeteg beszéd jut el hozzánk. De közöttük van a felülről érkező, Isten beszéde is. Hallgatjuk-e? Már itt előáll a boldogságnak akadálya. Az, hogy minden más beszédre odafigyelünk, de Isten beszédére nem, arra süketek vagyunk. Ez a lelki sükettség. Ez visszatart Isten beszédének hallgatásától. Hangzik, de elmegy a fülünk mellett, mert olyanok vagyunk, mint a letaposott, megkeményedett útfél. Isten hiába beszél hozzánk? Reménykedhetünk-e süketiségünk feloldásában? Igen! Maga Isten nyitja meg fülünket a hallásra, Jézus rászól a hozzá vitt süketre: „Effata, azaz nyilatkozzál meg!” – és megnyílt a füle hallásra. Keresztelő Jánosnak vitték a hírt a Jézusnál járt tanítványai: „a vakok látnak és a sánták járnak, a poklosok megtisztulnak és a süketek hallanak” (Mt 11,5). Isten az Igéjének hirdetésével egy időben utat készít annak hallgatására. Legyünk hát ott, ahol az Ige hangzik, s bizzunk erejében, megtörténik a csoda, halljuk, felfogjuk, amit addig nem hallottunk és nem fogtunk fel. Az Ige hangzik állandóan, azonban a legtöbb embernél úgy száll el, mint a rádió hullámai az olyan ház felett, ahol nincs antenna és vevőkészülék. Mert a megismerés, a hit hallásból van, kérjük Istent, adja meg ennek képességét nekünk. És ez a boldogság kezdete. Jézus mondotta: „Boldogok a ti fületek, hogy hallanak” (Mt 13,16). Most is itt a templomban megajándékoz beszéde meghallásával. Aztán kérjük, tegye meg ezt másoknál is, az őt nem hallgatóknál: „Drága Igédnek kész szálást, Adj mindenütt szabad folyást” (38. ének). Legyenek egyre többen, akik ezt kívánják és éneklük: „Örül a mi szívünk, Mikor ezt halljuk: A templomba mégyünk, Hol Úristennek Szent Igéjét halljuk” (3. ének).

Azonban Jézus még többet mond: „Boldogok, akik hallgatják Istennek beszédét és megtartják azt.” A boldogsághoz az Ige hallgatásán túl annak megtartása is szükséges. Nem a távol maradottnál, hanem nálunk, a Jézushoz jötteknél látszik meg az Isten beszéde megtartásának hiányzása. Ami reánk tartozik, azt nem tesszük meg. Így mi értelme van az Ige hallgatásának, egyáltalán a keresztyénségünknek, imádkozásunknak, egyháztagságunknak? Nem jár vele a keresett eredmény, a boldogság. – Jézus a bolond és bölcs emberről szóló példázatban szemlélteti az Ige meg nem tartásának és megtartásának következményeit. A bolond csak emlegeti: Uram, Uram, azonban nem cselekszi meg Isten akaratát, magában marad és építi az életét, a házát homokra, ahol az a rászakadó viharban összeomlik. A bölcs úgy él, ahogy az Igében halljuk, Krisztust követi, az Istentől megszabott mérték szerint cselekszik, ezzel kösziklára, magára az Úrra épít, ez a viharban is megmarad, mert a köszikla hordozza. Isten mindig intette övéit, hogy jobbitsák meg útjukat, szakadjanak el a bűntől. Jézus tanítását így foglalta össze az Újszövetség: „Az Igének megtartói legyetek és ne csak hallgatói, megcsalván magatokat” (Jak 1,22). „A hit, ha cselekedetei nincsenek, meghalt magában” (Jak 2,17). Megtartani Istennek beszédét, mindig ahhoz alkalmazni gondolatainkat, lépéseinket, egy úton járni Jézussal. Lehetséges ez, mert az Ige hallgatásának képességén túl annak teljesítésére is képessé tesz. Milyen szép a szőlő és termése bemutatásával adott tanítása. „Nálam nélkül semmit sem cselekedhettek”, viszont „aki énbenem marad, én pedig őbenne, az terem sok gyümölcsöt” (Jn 15,5), mint a szőlőtőből élő

szőlővessző. Csak a termést hozó szőlőnek, fának van értéke. E nélkül hangzik a parancs: „Vágjátok ki azt, miért foglalja a földet hiába” (Lk 13,7). – Ez történik velünk, ha megkegyelmező szeretetere nem válaszolunk hozzá igazodó cselekedetekkel. Kivágatunk! Ami velünk történik, ismételten mondjuk, nem másokkal, nem az idegekkel, hanem velünk, akiket Isten bevett kegyelmébe, a csapások, a reánk méltán kiszabott ítéletet jelzik. Egy-egy csapás, csalódás, veszteség, megcsúfolás fejszecsapás. Mikor ez éri a fát, az a maga egészében beleremeg, a legtávolabbi ágaival együtt. Életünk forog kockán, ha terméketlenek vagy továbbra is vad gyümölcsöt termők vagyunk. – Tartsuk meg Isten beszédét, ezt várja tőlünk. De a világ is jó gyümölcsöket termő életeteket vár, „sóvárogva várja Isten fiainak megjelenését” (Róm 8,20). Látnak mások, értékelnek-e? Attól függ, javát szolgáljuk-e?

Boldogok. A tudományos megállapítás szerint a boldogság a teljes megelégedettséget jelenti. Ki megelégedett? Erre nincs orvosi recept, ez nem kívülről, a külső körülményektől függ, ennek bennünk kell megszületnie. És megszületik. Álljon előttünk Pál apostol. Vagyontalan volt és beteg. Mennyi üldözést kellett elszenvednie. Azonban hallotta és szívébe fogadta Jézus Igéjét: „Elég neked az én kegyelmem” (2Kor 12,9); így aztán tudta vallani: „Megtanultam, hogy azokban, amelyekben vagyok, megelégedett legyek” (Fil 4,11). Ez a Jézus Krisztushoz való tartozás. Mi kié vagyunk? Énekeltük: „Nem vagyunk mi magunkéi, de Jézus vére bére.” Hogyan? Megint gondoljunk arra, amit Jézus válaszolt a híre, hogy az anyja és testvérei kinn állnak, őt akarják látni – „az én anyám és az én atyámfiai azok, akik Isten beszédét hallgatják és megcselekszik azt” Külön-külön így vagyunk boldogok örökre! És ilyenek akar látni minket, nem sokaságnak, hanem élő gyülekezetnek, tulajdon népének. Ma is ezért szolt hozzánk: „Boldogok, akik hallgatják Istennek beszédét és megtartják azt.” Ámen.

Helmut Thielicke

A csendben növény mag példázata

Alapige: Márk 4,26–34

Bibliailvasás: 1Mózes 8,15–22

Robert Jungk A jövő elkezdődött c. ismert könyvében beszél egy amerikai szaktudós előadásáról, amelyben az a légi utazáshoz kötött gyógyászzal, a légi úti medicinával foglalkozik. Az amerikai tudós ebben az előadásban ezeket mondta: Az ember biológiailag hibás felépítésű az előtte álló úrutazások, a világűr meghódításának, áttörésének szempontjából. E szavak nyers nyíltsága kb. ezt jelentheti: Az embernek a teremtőtől kapott teste a maga érzékeny vérkeringésével és még érzékenyebb idegrendszerével már nem állja meg a helyét azokkal a lehetőségekkel szemben, amiket az emberi elme technikai nagyszerűségeiben kitermelt. Még jobban kiélezve így fejzhetnénk ki: Mindazt, amit Isten a mi létünkért megtett (amikor is ezt a testet rendelkezésünkre bocsátotta), az ember a maga hozzáadásával és technikai intelligenciájával már túl is szárnyalta. Vagyis nagyobb tőkét fektetett be a „teremtés nevű cégbe”. Részvénytöbbséget nyert. Az isteni társ egy kissé a háttérbe szorult. A teremtés felügyelőségének tanácsában pedig az lett ennek a következménye, hogy az istenivel szemben nagyobb súlya lett az emberi hangnak.

Nos, mit akar ez az emberi hang mondani? Azt, hogy az embernek át kell esnie egy biológiai átfarmálódáson. Vagyis modernizálni kell az emberi szervezet régen elavult teremtésbeli apparátusát. A „biometria” (így hívják ezt az új eljárást) majd

kitenyészti a teremtőnek, ennek az ősrégi s kissé tegnapi úrnak rég idejétmúlt tervei-
ből az új embert, a világúr emberét.

Miért említtem ezt a történetet? Mert egy olyan életérzés szól belőle, amely többé-
kevésbé mindnyájunkban ott van, még ha nem is nyilvánul meg olyan drasztikusan,
mint a fenti elméletben. Egyszerűen így fejezhetnénk ki ezt az érzést: Meg vagyunk
győződve minden dolog teremtésének képességéről. Szent egek! Hogy mi mennyi
mindent tudunk technikailag előállítani! Képesek vagyunk látni tőlünk több ezer km-
re történő dolgokat, műesőt tudunk előállítani, szénből harisnyát gyártani, folyómed-
reket arrébb helyezni, tájakat megváltoztatni, lombikgyermeket teremteni. Ne tud-
nánk akkor mind e dolgok okozóját, magát az embert egy kissé átalakítani? A
marxisták már régen akartak valami ehhez hasonlót. Receptjük az volt, hogy csak a
társadalmi állapotokat kell megváltoztatni, s akkor mindjárt az ember is megváltozik,
és azután az emberből, ebből a kiszámíthatatlan akaratú személyből engedelmes bá-
but, rovarot lehet csinálni, amely tiltakozás nélkül alkalmazkodik a természet-állam
rendjéhez. Megvan hozzá minden lehetőség, semmit sem korlátoz a világ állítólagos
ura.

„Minden teremtetett” – ezt mondjátok? Tévedés. Minden teremthető! Még nincs
este, és Ádám és Éva, a teremtés első reggelének emberei igencsak fognak majd cso-
dálkozni, hogy mi mindent hozunk ki ebből az állítólagos jó Istentől teremtett, talpra
állított világból. Hogyan fogjuk mi ezt a feje tetejére állítani!

Lehet egy prédikációban ilyeneket mondani?

Igen, mert mindez kapcsolatban van a lelkünkkel. Aki mindent előállíthatónak vél,
az bizonyára meg is akarja azt csinálni. Aki mindent a kezébe vett, az nem nyugszik,
hanem állandóan tevékenykedni akar. A mi túlzott aktivitásunk, amely mint egy
körhinta, állandóan szédült mozgásban van s mégsem mozdul el a helyéről, nem abból
származik, hogy idegesek vagyunk vagy nincsen időnk, hanem épp fordítva: idegesek
vagyunk és nincsen időnk semmire, mert arra gondolunk, hogy nélkülünk nem megy
semmi, mert olyan mérhetetlenül fontosnak tartjuk magunkat mi, a régi teremtés-firma
felkapaszkodott jöttmentjei! Ezért nem akarunk semmit sem kiadni a kezünkéből és
semmit sem akarunk másra rábízni. Ezért magunkat is tönkretéve görcsösen mindent a
kezünkben tartunk. S mivel annyira magunkhoz ragadtuk a teremtett világ irányítását
és mivel mindent magunk akarunk végezni, ezért nem tudunk kilépni a gondjainkból.
Aki mindent magához ragadott, az aztán viselheti a következményeket.

Ezért kínoznak állandóan a kérdések: hogy álljuk meg helyünket a vizsgán, mi lesz
gyermekainkből, mi lesz, ha anyagi körülményeink rosszra fordulnak? Szinte állandó-
an fenyegető lehetőségekkel vagyunk körülvéve. Már nem is gondolunk arra, hogy
Isten az, aki a liliomokat öltözteti, a madarakat táplálja, hogy napi kenyéradagunkat
megadja, hogy az ő országa mindenképpen eljön. A „jó Isten” társra, akire régebben
még támaszkodtunk, már nem számítunk, és most teljesen egyedül állunk a parancsnoki
hídon, miközben magasra csapnak a hullámok és senki nincs, aki azoknak hatalommal
parancsolna, s aki minket viharokon és jéghegyeken át biztos révbe vezetne. A mi
világunk Titanicja elsüllyedhetetlen, hajózásunk tökéletes. Mindent megtettünk érte.
Indulhat a „keresztyén hajóút”. Keresztyén? Ó, dehogya, hiszen nincs szükségünk arra
az emberre, aki a vízen jár. „Közelebb hozzád, Uram, közelebb.” Ó, nem! Egyre köze-
lebb a Szabadság-szoborhoz! Mi és gyermekeink a történelem urai leszünk. Milyen
messze jutott az ember!

De vajon miért jár a kapitány olyan gondterhelten a parancsnoki hídon? Hiszen
nagyszerű érzés lehet ezt a hintázó, hatalmas hajótestet a kezében tartani és az óceá-
non átvezetni, ami az ember mindenhatóságát kihívja és az embernek hallatlan győ-

zelmek lehetőségét nyújtja. Miért nyugtalan a kapitány, miért nem tud aludni, miért olyan tevékeny és túléber? Mert nem tudja elengedni magát. A világ félelmetes. Az ember úgy véli, ami nélküle történik, amiben ő nem vesz részt, abban már nem bízhat. Ezért akar mindenütt ott lenni. Ezért nem hagyja, hogy valami nélküle történjék. Már sohasem mondhatja: „Nélkülem.” Egyetlen percre sem mer liliom vagy pacsirta lenni. Állandóan túlzuzemel. Talán megtörténik, hogy az ivásnál egy pillanatra elhagyja magát. Inni vagy imádkozni, ez itt a kérdés. Az ivás nem mindig jelenti az alkoholfogyasztást.

Egyszer megkérdeztek egy már megöregedett, egész életében súlyos felelősséggel járó beosztásban dolgozó híres embert, mit szeretne csinálni nyugdíjas éveiben. Ezt felelte: „Egy fa növekedését figyelni.” Adhatott volna-e ilyen választ, ha tevékeny élete idején nem tapasztalta volna meg az elcsendesülés szükségességét, amikor megláthatja, hogy valaki más, egy magasabb lény, a mi tevékenységünkől függetlenül megvalósítja terveit és célhoz vezet? Az az ember, aki ezt az elcsendesülést, ezt a megnyugtató örömet megtalálta abban, aki nélkülünk vagy talán általunk végzi dolgait, aki a fákat növeli, szivárványt feshet az égboltra, az az ember, aki mindezt nem ismeri, az öregkorára igen szegény marad. Mert mire lesz még jó, ha már nem végezhetsz lázas teendőit, ha szeme, amire mindent épített, elveszti világát? Vajon nem onnan származik-e az idős emberek kapuzárási pánikja és melankóliája, hogy éveken át nem hagytak magukkal semmit történni s öregen sem látnak már fát nőni s életük olyan lett, mint egy megállított körhinta?

Most úgy tűnhetne, mintha az életművészetről vagy az egészséges életmódról kívánnánk szólni. De az életművészet és a mentálhigiéncia csupán melléktermékei valaminek másnak. Éspedig annak, amiről a példázat beszél, hogy Isten milyen csendben növeli a földbe vetett magot, hogy ez a csoda az ember minden más hozzáadása nélkül történik, Isten a maga ósrégi módján, minden görcsös emberi erőlködésen át viszi végbe munkáját.

Mindaz, amit eddig elmondtunk, s ami valami kultúranalízishez hasonlíthatna, megvilágosodott e téma fényében, mert szinte ott álltunk a prédikáló Jézus Krisztus mögött és követtük a világra néző tekintetét.

Itt van az ember, aki bevetette a földjét. Ezután hazamegy, ellátja állatait, javítgat a háza körül, bemegy a városba hivatalos ügyeit intézni, este nyugovóra tér, reggel korán kel. Mialatt mindezt teszi, az ő hozzájárulása nélkül csendben nő a mag, majd szárba szökken és a kalászkok megtelnek gabonával.

Nagy vigasztalás tudni azt, hogy ebben a vést hozó történelemben, amit az ember magának kavart, hogy a tervei és spekulációi közepette, alakításai és rombolásai, tevékenységei és kudarcai között még ott folyik egy egészen más történés áradata, hogy Isten növeli az ő vetéseit és célhoz is segíti azokat.

Amikor visszahúzódott a vízözön és a még borús égen megjelent a kibékülés jeleként a szivárvány, akkor Isten nagyon sajátos vigasztalást hallatott a szegény, bűnterhelt világ felett, amelynek sebei most, íme, bezárulnak: „Ennek utána míg a föld létszen, vetés és aratás, hideg és meleg, nyár és tél, nap és éjszaka meg nem szűnnek.” Hibásan értelmeznénk ennek az ígéretnek a vigasztartalmát, ha azt a felhívást látnánk benne, hogy az ember a mindennapi élet vesződései, kínládásai között úgy keressen megnyugvást, pihenést, hogy figyelje a természet rendjének pontos alakulását, az évszakok szabályos váltakozását, a csillagok pályájának matematikai harmóniáját, hogy testét napoztassa és a holdfény lírai hangulatát keresse tóparti sétákon. Mindez valóban szép is lehet, de elvárásaink mércéjét nem állíthatjuk túl magasra az ilyen természeti gyógyító eljárásoknál. Ha egyedül a természet az orvosunk, akkor megtör-

ténhet, hogy még nyomorultabbak leszünk, mert hirtelen úgy érezzük, hogy ki vagyunk rekesztve törvényszerű rendjének nyugalmaiból. Mert úgy térünk vissza munkahelyünkre, irodánkba vagy az iskolapadba, hogy fejszóvalva ezt mondjuk: „Mindenujt jó, egy erdei tisztáson vagy a csillagok útján, ahol nem találkozunk emberrel, mert ahova az beteszi a lábát, ott összevisszaság van és nyugtalanság. Autók inváziója tönkreteszi a legszebb tájakat, turistabakancsával letiporja a hegyeket, s aztán arról ne is szóljunk, hogy mit művel az aszfaltutakon és a neonlámpák fényében. A természet tehát a vigasztaló prédikáción kívül még valami mást is tartogat számunkra.

Az özönvíz utáni vigasztalás tehát nem csak a nyár és a tél, a nap és az ég, a vetés és az aratás mint természeti törvény tényével akar vigasztalni, hanem az Úrra mutat, akinek mindebben a munkáját láthatjuk. Minden nyugtalanság közepette van egy nyugalmas pont, és ez az Isten hűsége. Akármennyire is, szinte eszelősen ragaszkodunk a mi mindent átalakító képességünkhöz és mindent a feje tetejére állítunk, mégsem tudjuk Isten teremtő munkáját tönkretenni, nem azért, mert talán olyan szolid alapon áll (hiszen egyszer majd összeomlik, s a tenger nem lesz tenger, nap és hold elvesztik fényüket, a csillagok lehullanak), hanem mert Isten terveit az embernek semmiféle mesterkedése nem tudja megváltoztatni. Mert végül is minden zűrzavar és fejtelenség ellenére, a történelem útvesztőiben és személyes életünk összevisszaságában mindig ott vezet egy piros fonal, mindenén át, Isten útmutatása. Ő tudja, mit tesz és miért.

Talán egykor, amikor Isten trónusa előtt állva visszatekintünk, meglepődve mondjuk majd: Ha sejtettem volna akkor, amikor szeretteim sírjánál álltam, amikor úgy érztem, hogy mindennek vége, ha sejtettem volna, amikor az atomháború közeledett, amikor súlyos betegségben voltam, hogy mindezzel a fájdalommal az ő tervének nagy aratása érik, hogy mindezek által jutunk előre a nagy királyi nap felé – ha mindezt tudtam volna, mennyire könnyebben vállaltam volna a próbákat.

Habár Jézus a világmegváltó nagy feladatot hordozza a vállán, habár oly közel áll hozzá Korinthus, Efézus és Athén és a kontinensek kétségbeejtő sok baja, habár minden házban, utcákon, kastélyokban és kunyhókban egyaránt annyi a szenvedés és a bűn, és a föld nyomorúságának ez a mérhetetlen csatatere orvosért kiált, Jézusnak mégis van ideje, hogy mindenkinél külön-külön megálljon. Bemegy a vámszedő házába, a magányos özvegyhez, a másoktól megvetett emberekhez, a társadalom kivetettjeihez, és külön küzd mindenki lelkéért. Úgy tűnik, hogy egyáltalán nem zavarja, hogy az illető társadalmilag nem valami fontos személyiség vagy kimagasló előkelőség, sőt azok éppen „csupán” a mennyei Atya boldogtalan és elveszett gyermekei. Úgy tűnik, hogy Jézus királyi közömbösséggel tekint túl az ő megbízásának úgynevezett világtörténelmi perspektíváin, akkor, amikor egy emberről van szó, egy koldusról, egy vakról, egy nyomorultól, akit Isten szíven hordoz, s akit meg kell menteni.

Mivel Jézus tudja, hogy neki itt és most kell cselekednie, éppen annak kell szolgálnia, aki a közelében van, ezért a távoli terveket, a messze nyúló perspektívákat rábízhatja az Atyára. Amikor ő a legvidékibb környezetben, Názáretben vagy Betlehemben engedelmeskedik, belesimul abba a nagy mozaikba, amelynek mestere Isten. Ezért van ideje mindenki számára, hiszen az idő Isten kezében van. Ezért árad belőle béke és nem a nyugtalanság. Isten hűsége szívárványként feszül a világ felett, Jézusnak ezt már nem kell megépítenie, hanem csak alája kell állnia.

Mivel Jézus tudja, hol vannak felállítva az utakat irányító váltók, tudja a növekedés és termés menetét, ezért szavai nem taktikailag kiagyalt propagandabeszédek. Az emberi eszmék, tanok, nézetek mindig azon az elképzelésen alapulnak, hogy a siker és

a sikertelenség, a termés és az aratás a mi emberi aktivitásunktól, fantáziánktól, erőnktől és intelligenciánktól függ.

Jézus nem propagandista. Ez abból az egyetlen tényből is látható, hogy számára az Atyával való beszélgetés, az imádkozás fontosabb, mint az emberekhez való szólás, még akkor is, ha azok olyan nagy tömegben veszik körül őt. Amikor úgy gondolnánk, hogy most használnia kellene az alkalmat a körötte nyüzsgő emberek formálására, akkor ő áthalad közöttük és csendet keres az Atyával való beszélgetés számára.

Miért tud nagyobb hatalommal szólni, mint a farizeusok és az írástudók? Mert talán retorikailag tehetségesebb, dinamikusabb, mint ők? Nem, ő azért beszél nagyobb hatalommal, mert az Atyával beszélgetett, mert a csendből jön. Az örökkévalóságban pihen, és ezért tud ilyen hatalommal belépni az időbe. Párbeszédben él az Atyával. Ezért lesz a Jézus beszéde az emberek számára ítélet és kegyelem eseménye, ami alól senki sem vonhatja ki magát.

Jézus beszédének hatalma onnan ered, hogy ő imádkozó, aki a nap legjobb óráit használja az Atyával való párbeszédre, mert tudja, hogy mialatt az örökkévalóságban pihenek, nem úgy van, hogy nem történik semmi, hanem utat, helyet engedek Isten Lelkének – azalatt Isten munkálkodik; növekszik a mag. Jaj a kishitűek nyugtalanságának, az aggodalmaskodóknak és az ima nélkül élők fáradozásainak!

Valaki azt kérdezhetné: „Hogy juthatok ahhoz a szükséges elcsendesüléshez, amikor egy kis szünetet tarthatok nyüzsgő elfoglaltságaim közepette s egy kicsit a távolból tekintek a megvalósítandók felé és hagyom, hogy Isten cselekedjen?” Ez itt a kérdés. Hogy tudok egy kicsit megállni?

Vannak dolgok az életben, amiket az embernek nemcsak látnia kell, hanem be is kell gyakorolnia. Pl. lehetséges, hogy Mozartnak egy zongoraversenyét teljes felépítésében át tudom tekinteni, ösztönösen vagy intellektuálisan a mélyéig megértettem szellemi mondanivalóját, de ettől én még nem tudom el is játszani azt a darabot, csak ha gyakorolom. Éppúgy megérthetem, felfoghatom a csendben növekvő mag titkát is anélkül, hogy képes lennék Isten Igéjének magjait az életemben nőni hagyni. Egyszerűen nem tudom leállítani magamban az állandó tenni akarásom motorját.

Azzal szeretném befejezni a prédikációt, hogy elárulok egy kis receptet, habár az ilyesminek mindig gyanús színezete van, mintha talán léteznének bizonyos formák és sportszerű edzések a hit művészetének elsajátítására. Mintha a hit valóban valami művészet lenne! A hit csendbenlét, amikor Isten beszél; megállás, amikor Isten cselekszik. Erről az elcsendesülésről van szó, ha a következőket mondom:

Ha nem a villamoson, vagy az autóbuszon, vagy az autónk kényelmében ülünk, ha épp nem cseng a telefon, ha nem foglalkozunk határidőnaplárunk bejegyzéseivel, akkor ne az újság, vagy az újabb aktacsomók, vagy a rádió gombja után nyúljunk, hanem nyugalomban, mélyet lélegezve mondjuk szépen: „Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentlélek Istennek, ahogy kezdetben volt, most és mindörökké.” Ez ad békét, megnyugvást, eltávolodást nyüzsgő elfoglaltságunktól.

Akkor aztán gondolatainkkal körüljárhatjuk ezeket a szavakat. „Dicsőség az Atyának” azt jelenti, hogy dicsőség legyen annak, aki engem e perchez juttatott, aki munkatársakat adott mellém, s aki végül is dönteni fog arról, amit nekem el kell döntenem.

„Dicsőség a Fiúnak”, aki nem más, mint Jézus Krisztus, aki meghalt értem. Szabad-e nekem, akiért ő szenvedett, s aki számára megnyitotta az örökkévalóságot, az életet semmisségekkel elfecsérelnem? Vajon nem kellene-e az egy szükséges dolog szüntelenül a szemem előtt legyen, ami korlátok közé szorítaná azt a sok mulandó egyéb törekvést, elfoglaltságot? Kiért halt meg Krisztus? Az üzletemért, a TV-készülékemért vagy más jelentéktelenségekért? Nem a mellettem dolgozó, gondokkal

küzdő munkatársért, nem a gyermekeimért, akikkel alig találkozom? S ami a gyermekeket illeti: talán az ő táplálásukért, ruházatukért halt meg Jézus, vagy a lelkükért, amit nem is ismerek, mert annyi minden egyéb dolog közénk áll?

„Dicsőség a Szentléleknek.” Ó, hiszen én szellemesen sziporkázom, nem vagyok sötétségben: érzéseim vannak, van szívem, kedélyem, fantáziám. De hadd álljak csak meg egy kissé csendben, hogy az Isten Lelke valóságos fénnel töltsse be az életemet.

„Ahogyan kezdetben volt, most és mindörökké.” Kezdetől fogva Isten hűségének karjai ölelnek körül, és olyan fundamentumra helyezett minket, amit nem takarhat be a napi elfoglaltságok futóhomokja.

Ha ezt a kis (lelki) gyakorlatot újra és újra elvégezzük, hamarosan tapasztalni fogjuk, hogy nem valami misztikus cselekedet s nem is valami belső emigráció, a külső, napi kötelességektől való menekülés, hanem valami megújító erő, amely megújulva ad vissza teendőinknek, valami új stílus a dolgok reális szemléletében, amikor különbséget tudunk tenni a jelentős és jelentéktelen dolgok között.

*

Az emberi teremtőképeség fanatikusai alapjában véve balgák, habár a tényemberek hűvös, józan szemlélőképeségével rendelkeznek. Aki azonban megértette a csendben növekvő mag titkát, és aki – akárcsak a példázatbeli magvető, miután a vetést elvégezte – még egyszer végignéz a szántóföldön és Isten nevében nyugalomra hajtja fejét – az az ember teszi a legokosabbat, a legkegyesebbet. Mert kegyesség és okosság sokkal jobban összetartozik, mint ahogyan azt a mi iskolázott bölcsességünk gondolja, vagy ahogyan a nagy vállalkozások intézői azt elképzelik. Ámen.

Fordította: Nagy Irén

Tóth János

Örüljete az Úrban

Alapige: Filippi 4,4

Bibliaolvasás: Zsoltárok 95,1–9; 5,12–13

Isten Igéje különbözőképpen szól hozzánk, de mindig elkötelez. Ez az elkötelezettség egyetemleges, mindenkor és mindenre érvényes. Senki, de különösképpen az igazhallgató nem vonhatja ki magát. Isten parancsoló módban közölt utasítása alól. Isten sok mindenre kötelezhet: nevének dicsőítésére, imadására, felebarátainkkal való helyes cselekvésre, feladataink, szolgálatunk becsületes ellátására, embertársaink jó hírnevének előmozdítására. Isten éppen a mai és ehhez hasonló parancsaiból látjuk, hogy Isten gondol belső emberünkre, lelkeségünkre, és ezt éppen azért teszi, mert ez a külső életünk irányítója, sokszoros meghatározója.

Istennek mai rendelkezése így kezdődik: „örüljete”! Ha azt kérdezzük, lehet-e parancsot adni az örömezésre, akkor tudnunk kell azt, hogy az öröm nem más, mint Isten jóságának különleges adománya, mellyel betölti szívünket (ApCsel 14,17). Isten ajándékával nekünk élnünk kell, fel kell azt használnunk mint Isten kegyelmének rajtunk és bennünk megjelenő ajándékát!

Az örömezés tehát szívből jövő keresztyéni kötelességünk. Hálával kell fogadjuk mindig Isten parancsát, mert épp ezáltal akarja biztosítani a Krisztusban adott örömet, hogy a kis dolgokon is nagy örömmel örömezzünk (Jón 4,6; Lk 15,5.9)! Hogy örömeünk ne legyen önző, meg kell tanulnunk örülni az örülőkkel és sírni a sírókkal (Róm 12,15).

Az emberek között sok helytelen, nem az igazságban való öröm van. A sátán felhasználja az örömet a maga csábítására, s az öröm külső látszatával végül üressé teszi, igazi céljától eltántorítja életünket (Lk 16,19), mely a kárörömben (Zsolt 35,26; Péld 24,17), a rossz cselekvésében csúcsosodik ki. Ezért kell vigyáznia a keresztyén embernek, hogy a földi élet örömeibe bele ne merüljön. Úgy kell örülnie, mintha nem örülne (1Kor 7,30).

Ha az örövendezésre való elhívás lényegét szem előtt tartjuk, akkor nagyobb odaadással tudunk a keresztyéni öröm felé fordulni, mely lényeges része az evangéliumnak, a filippibeliekhez írott levélnek éppen az alaphangja és a Pál apostol élete végének sajátos ismertetőjege.

A kérdés, amely el kell hogy töltse szívünket mai alapigénk hallatára, az, hogy tudunk-e egyáltalán örövendezni. Nem megszokott dolognak tartjuk-e mindazt, amit az élettől kapunk? Életünk csak addig megszokott dolog, amíg észre nem vesszük, hogy minden jó adomány és tökéletes ajándék Istentől száll alá (Jak 1,17). Amikor a gyülekezetből naponta hazatérek, egy igen megpróbált özvegyasszony háza előtt megyek el, aki kérdésemre így felel: „Köszönöm, Isten kegyelméből jól vagyok.” Csak addig megszokott dolog számunkra az Istentől kapott ajándékaink sokasága, amíg észre nem vesszük, hogy kegyelemből élünk. Így tudjuk magunkévá tenni s kötelező parancsként elfogadni: „örüljete az Úrban...” Ebben a hitben és tudatban válik e parancs óhajtott útmutatássá, kegyelemteljes tanácsá. Ezt a tanácsot el lehet fogadni: örövendhetünk az Úrban lelki felszabadulással, melyben mindenkinek kisebb-nagyobb része van az egyházi és a társadalmi közösségünkben. Örövendhetünk az igehallgatás közösségének, mindennapi kenyerünknek, mely mindenkor Isten ajándéka.

A keleti bölcsek akkor voltak igazán boldogok, amikor meglátták a Krisztushoz vezető csillagot (Mt 2,10), s ezért nagy örömmel örövendeztek. A tanítványok öröme akkor lett teljessé, amikor feltámadása után találkoztak Mesterükkel (Lk 24,41). Még jobban megörövendeztette a tanítványokat a Szentlélek kitöltetése (ApCsel 13,52; Róm 14,17; Gal 5,22) és a Szentlélek által megpecsételt bizonyosság, hogy nevük fel van írva a mennyben (Lk 10,20). Ez az Úrban való örövendezés kell hogy eltöltsön minket is minden istentiszteleten, minden igehallgatás alkalmával, életünk javainak számbavételekor (Fil 1,18). Ezt az örömet minden kísértéssel szemben teljes komolysággal kell hogy őrizzünk (Jk 1,2), nem csak időlegesen, hanem mindvégig. Tekintetünket éppen ezért az Úrban való örövendezésre, ennek kapcsán a mennyei örömekre kell hogy irányítsuk! Hallanunk kell azt, amit e földön soha el nem érhetünk, de hitünk által bizonyosak lehetünk abban, ami majd felénk is elhangzik: „Menj be a te Uradnak örömébe!”

Hogy a mennyei örömekre felkészüljünk, hogy az örövendezésre való elköteleztetésünket meglássuk, vegyük bátran, elfogultság nélkül számba: tudunk-e örövendezni kicsi sikereinkben is? Vagy tudunk-e úgy örülni most a nagy dolgoknak, ahogy a kisebb sikereknek örövendtünk valamikor? Milyen boldog volt a hajdani szegény ember, aki tehencskét vehetett. Mennyire tudott örövendeni a szülő, amikor gyermekei számára biztosíthatta az egyetlen iskolába járó ruhát és cipőt. Tud-e örövendeni a mai ifjú készen kapott berendezett házának s a ráadásul kapott autójának? – Minden természetes, minden kötelezőszerű, hogyha nem Isten adta lehetőségként fogadja ifjú és felnőtt, ha nem az Úrban örövend minden javáért.

Miben örövendeznek híveink? Saját magukban? Egyetlen elkényeztetett gyermekükben, akit egyes helyeken dicsekvésük középpontjává tesznek azért, hogy mindenki mást túlszámalyva akarják embertársuk, szomszédjuk, minden felebarátjuk fölé

emelni? Vagy mások által rég elfelejtett rangjukban örvendeznek? Önző örömeink megcsalhatnak bennünket. Olyan, mint a fű, mely reggel sarjad és estére elszárad.

Miben örvend a mai ember? Örvend-e egyáltalán valamiben? Örvend-e a hozzá Krisztusban legközelebb állóban, felebarátjában? Hányszor megy el egymás mellett két ember vagy éppen két egyházi előljáró, presbiter a kényszeredett „hogya vagy” kérdéssel, amire a másik unottan ráfelel: „Köszönöm, jól.” Érdekel-e bennünket valóban felebarátunk hogyléte? Örvendünk-e vele, s ha kell, tudunk-e együtt sírni, együtt érezni mély lelki, esetleg épp családi gondjából adódó szorultságán és szomorúságában?

Vegyük számba saját magunkat: Istenben és egymásban való öröm helyett hány-szor voltunk felebarátaink kisebb-nagyobb kérdéseivel szemben közömbösek? Istenre való figyelésünk által és önmagunk fegyelmezésével kell hogy legyen időnk az Igével való táplálkozásra. Úgy kell beállítanunk az életünket, hogy legyen időnk Krisztus igájával együtt egymás terhét felvenni (Mt 11,29–30), azt örömmel hordozni.

A mai Igénkre való figyelés és engedelmesség következménye éppen az, hogy mindenkor mindenre van időm, kedvem, örömöm a Krisztusban, ami a felebarátom érdekét, örömét előmozdítja. Igénk amikor parancsol, kérdez is: Tudok-e örvendezni személyválogatás nélkül Istentől mellém rendelt embertársamban? Erre int Isten Igéje és az örvendezés elköteleztetése. Ezért adta kezünkbe Isten a Szentírást, ezért akarja, hogy a karácsonyi öröm az egész népnek öröme legyen (Lk 2,10), hogy az evangélium, mely örvendetes hírt, boldogító híradást jelent – lelkünk felépítésében alkotó valóság legyen. Ezért adja ajkunkra már a próféta által: „Örvendezvén örvendezek az Úrban, örüljön lelkem az én Istenemben, mert az üdvnek ruháival öltöztetett fel engem, az igazság palástjával vett körül engem” (Ézs 61,10). Így tudott az egykori Saul, a fogságra vetett, betegségekkel küzdő Pál tiszta, felszabadult lélekkel örvendezni az Úrban, az ő hatalmas erejében, mely rajta is sokszor megmutatkozott.

Isten azt akarja, hogy napjainkat, esztendeinket, egymással való találkozásainkat, munkánkat most és minden időben a benne való felvidulás öröme határozza meg. Ezért hangsúlyozza Igénk: „Ismét mondom, örüljete!” Hangsúlyozottan ajánlja figyelmünkbe, parancsol arról, amiről tudnunk kell, hogy Isten jóságának adomány, mert csak ő töltheti be mindenkor szívünket örömmel, mert úgy teremtett minket, hogy Igéjére figyelve kis dolgokon is nagy örömmel örvendezzünk. Örvendezni kell mindenkor. Nemcsak a jó napokban, de a próbákban is, nemcsak a kellemes percekben, de az élet nehézségeiben is, meglátva azokban is, hogy Isten lehetőséget ad az emberileg lehetetlennek látszó kérdéseink megoldására, a benne való örvendezésre, mely nem időleges, hanem ha egyszer megtanuljuk, mindvégig megmarad és áldássá teszi emberi örömeinket, ha Istenre nézünk. Így örvendhetünk ünnepeinken, hétköznapjainkon, mindenkor a köztünk-bennünk lakozni akaró Úrban, akiről azt valljuk, hogy az ő akarata nélkül semmi sem történhetik, sőt mindent javunkra fordít, s a bűntudat boldogtalan állapotát a Krisztusban való megbocsátás örömeire változtatja.

A megbocsátás öröme távol tartja a kárörömet, s az emberek közötti örömteljes örvendezésre indít, hisz lehetetlen dolog, hogy azok, akik Istenben és a megbocsátásban való örvendezés által Krisztusba oltattak, a háládatosság gyümölcsét ne teremjék.

Végül Igénk elkötelez arra, hogy ha nem tudjuk elősegíteni egymás Istenben való örömét, viselkedésünkkel meg ne akadályozzuk felebarátunkat abban. Tudnunk, hinnünk kell, hogy Isten minket arra akar felhasználni, hogy terjesztői legyünk annak a Jézus Krisztusnak, aki örömhír gyanánt lépett a világba s meg akarja világosítani elménket, el akarja juttatni tudatunk mélyéig, hogy az öröm tárgya Isten kegyelme legyen a Jézus Krisztusban.

Azért imádkozzunk, hogy napjainkat, esztendeinket töltsse el az Úrban való mindenkor örövendezés. Ezért fohászodjunk most így: Uram, taníts minket imádkozni! Uram, taníts minket most és minden időben örövendezni tebenned és egymásban! Ámen.

Zsigmond József

Szüntelen imádkozatok

Alapige: 1Thesszalonika 5,17

Bibliaolvasás: 1Thesszalonika 5,15–22

Csak aki nagyon szeret, az tud ilyen féltő-óvó levelet írni, mint amilyent Pál apostol ír a Thesszalonikában alapított gyülekezetének. Nem kevés küzdelmébe, harcába és imádságába került Pálnak, hogy a pogány görög világ talaján, saját zsidó véreinek ellenállása közepette az evangélium gyökeret eresszen a szívekben. Érthető, hogy félti Krisztus maroknyi seregét a világ szorongató ösztöneitől és csábításaitól. A nehezen szerzett javakat kétszeresen féltjük. Az apostol felolvasott soraiból ez a féltő szeretet árad Thesszalonika eklézsiája felé.

Intelmek sora áll előttünk a felolvasott bibliai szakaszban. Alapigénk egyike ezeknek a féltő intéseknek.

Akár újra fel is sorolhatjuk ezeket: rosszért rosszal senkinek ne fizessetek; mindenki felé jót cselekedjete; mindenkor örüljete; szüntelen imádkoztatok; mindenkor hálát adjatok; Isten Szentlelkét el ne fojtsátok; a prófétáló bizonyágtételeket megvizsgáljátok; a gonosztól iszonyodjatok.

Bizonyosak vagyunk abban, hogy az igehallgató gyülekezet mindezeket az apostoli intelmeket és kéréseket magára nézve mindennapi életében mérvadóknak és megszívlelendőnek tartja. De milyen nagy távolság van a helyeslés és az apostoli intelmek megtartása között. Bár elfogadja az ész és a szív Isten kézen fogó, vezető parancsait, de valóra váltani, élni azokat nap mint nap már nemigen sikerül. Mindez az erő kérdése. És nemcsak Thesszalonikában, hanem a mi esetünkben is ez az erő hiányzik.

Melyik a felsorolt intelmek kulcsa, melyikkel kezdjük holnap reggel, hogy aztán a többi is valósággá váljék a mi életünkben? Azt mondhatjuk, az az apostoli kérelem, intés részesíthető előnyben, amely által meglankadt, elfáradt életünk új erőforrásra talál. Ezt a reményt, az erőnyerésnek ezt a lehetőségét csillantja fel, sőt ígéri a 17. vers biztatása: „szüntelen imádkoztatok”

I.

Azt is mondhatnánk, hogy alapigénk a felolvasott nyolc bibliai vers szívdobbanása, lelke, tengelye, amelynek komolyan vételén áll vagy bukik mindaz, amit Isten egykori igehirdetője, Pál apostol által a régiek és a maiak szívére akar kötni.

Szüntelen imádkoztatok! Mi az imádság a teremtett és az Ura elé álló ember számára? Oly sokféle lehetne e kérdésre a válasz, mint amilyen sokréttű lehet a kapcsolat két élő személy között. Mai világunk mindinkább egyedül maradó embere hasonlatával válaszolva, az imádság az emberi léleknek az a „kézmozdulata”, mellyel a feléje lehajló Úr segítő kezét igyekszik megragadni.

Hosszú utat szokott megtenni az ember, amíg a lélek szerinti, felfelé irányuló mozdulat megszületik benne. Először határtalan önbizalommal magamban bízom, majd azok kezét keresem, akiket erősebbnek ítélek sokszoros kudarcaim és megvertetéseim után, majd eljutok olyan emberek küszöbére, akikhez a végső két-

ségbeesésem kerget, s mivel manapság a szívek java része kulcsra van zárva, az ajtók sem nyílnak meg. Így marad az a mozdulat, amely Isten gyermekeinek életében a legelső kellett volna hogy legyen: az Úr felé való fordulás, az imádság.

Miközben összekulcsolódik a kéz – mintegy jelezve, hogy valakibe fogózni akar –, megnyílik a lélek, amely éhen és szomjan hal, ha nem születik meg az a titokzatos összekötetés, az a mennyei áramkör – mondanánk a ma nyelvén –, melynek nyomán erő és fény és vezetés és védelem és támogatás adatik az elárvult ember számára.

Szüntelen imádkozatok – adja lelki parancsként Pál szeretett gyülekezetének. Szüntelen! Reggeltől estig összekulcsolt kézzel imádkozunk? Biztosan nem így gondolja az Ige írója. Hanem sokkal inkább úgy, hogy naponta járuljunk oda ez elé az Úr elé, hogy töltődjünk fel a vele való lelki kapcsolatban és maradjunk meg az ő erő- és vonzaskörében. Amiként messze távolban élő szeretteink egy-egy levele vagy telefonhívása napokra meghatározza tetteinket, úgy kell irányt szabóvá válniuk imádságainknak.

Nem az imádság a fontos, hanem a cselekvés – mondta egyszer valaki türelmetlenül –, kár imádságra pazarolni az életet. De az imádság az egyetlen csatorna, melyen át életünk az igazi erőtánpótlást nyerheti. Gyökértelen vagy satnya gyökerű növények meddők maradnak vagy termésük ugyanolyan silány lesz, mint a gyökerük.

Haszonelvű világunk azt kérdezi: hol, miben és mikor lehet lemérni az imádság gyümölcseit, hasznát?

Amikor újra imádsághoz szokott keresztyén életünkben teljesülni kezdenek a mai igazsakasunk apostoli követelményei, akkor bátran tehetünk vallást arról, hogy az imádság, az Istennel való szüntelen egybekapcsoltság a világ legkülönb hatóereje lett az életünkben.

II.

A szüntelen imádkozás a többi apostoli kívánsággal együtt, keresztyén életünk próbaköve.

De vegyük sorba az imádkozás próbaköveit:

1. Rosszért rosszal senkinek ne fizessetek. Ha áttekintjük az emberiség vagy akár a magunk történelmének lapjait, összeszoruló szívvel, egyik mai történetírónkkal együtt megállapíthatjuk: az emberi történelem javarészt nem más, mint a bosszúk sorozatának története. Az emberi élet szomorú és hamis hajtóereje a visszafizetés akarása. Megszakíthatatlannak tűnő láncolata ez az embervilág cselekvésének. Néha ugyan szünetelni látszik, hogy aztán vulkán módjára, újult erővel törjön fel s nyomában vér és halál teremjen. Olyan ragályos betegség ez, mely még a magányos embert is megfertőzi, s nem tud többé a rossz vonzásából kiszakadni.

Ezt az átkos folyamatot megszakítani csak azoknak sikerül, akik az erőtelen emberi beszédbe öltöztetett imádság által abba az erősebb kézbe kapaszkodnak.

Tudjuk, ez annak sikerült igazán, aki gyilkosaira tekintve a keresztfáról, így tudott esedezni mennyei Atyjához: Atyám, bocsásd meg nekik, mert nem tudják, mit cselekesznek.

Naponkénti imádságaink Istent dicsérő első szép „termése” az lesz, amikor a velünk rosszat tévőkért nem csak imára kulcsoljuk kezünket, hanem az irántuk való jó cselekedeteinkkel peccételjük meg azt, hogy beoltattunk a kereszten érettünk szenvedett Krisztus Urunk életébe.

2. Az apostol tudja, hogy igen nagy lehet azoknak a száma e világon, akik nem állják útját senkinek, akik senki kárára semmit sem tesznek, s azzal nyugtatgatják ma-

gukat, hogy ők Isten gyermekei. A jerikói út papja és lévítája sem tett semmi rosszat, az úton menőt nem ők rabolták ki és nem ők hagyták ott félholtan, csak éppen nem volt erejük jót cselekedni. A mozdulatlan kezek majdnem olyan vádlói az életünknek, mint a felebarátunk ellen felemelt ököl. Mennyivel kevesebb volna ebben a világban a szenvedés, a könny és a feszültség, ha ezek az ölbe ejtett kezek másoknak a támogatására megmozdulnának. Mennyivel igazabb volna gyülekezeteink szóbeli vallástétele mellett a cselekedetek bizonyosága, ha ezek a kezek a naponkénti imádságból mériténék erejüket a szolgálatra. Keveset és kevesen imádkozunk.

3. Az apostoli kérések sorában a harmadik kérés így hangzik: mindenkor örüljete. A hallgató számára Pálnak ez az óhaja sokkal képtelenebbnek tűnik, mint a többi apostoli kérés. Ha valamit nem lehet elrendelni vagy éppenséggel szabályozni az életünkben, akkor az örvendezés ezek közé a dolgok közé tartozik. Miként képzelhető el – kérdezzük –, hogy nevetéssel teli szájjal járjuk mindennap az életünket?

Annak a bibliafordítónak a látása felé hajlunk, aki e mondatot így adja vissza az eredetiből: mindenkor derűsek legyetek. Megszívlelendő üzenete Istennek ez a mondat. Továbbvive e gondolatmenetet, azt kell mondanunk: Nyitottak legyetek, mert az igazi derű titka az, hogy ne zárjam be a szívem se Istenem, se embertársam előtt. Nem tartozunk a derűs gyülekezetek közé. Sokszor elhangzott már ellenünk az a panasz, hogy a református gyülekezet a halotti gyülekezet ábrázatát ölti magára, amikor az evangélium örömeinek elfogadására kellene felkészítenie magát. Ha valamihez erő kell, akkor ehhez mindenek felett kell.

A szüntelen imádkozás ezt a csodát is magában rejti, mivel Urunkba kapaszkodva összeráncolt homlokunk kismul és mind Istennek, mind embertársunknak egyaránt bejárása lesz a szívünkbe.

4. Az apostoli kérések sora további meglepetést tartogat a levél egykori és mai olvasói számára. „Mindenben hálaát adjatok, mert ez az Isten akarata a Krisztus Jézus által tihozzátok.

Betarthatatlan követelmény – gerjendezünk magunkban –, hisz alig történik velünk valami, amiért igazán hálaát lehetne adni. Nyitott szemmel járva a világot és meghallgatva a megpróbált életek vallomását, elszégyelljük magunkat. Az a fiatal teremtés, aki anyjának koporsója mellett kellett hogy megálljon, ezt vallotta: „Olyan felismerésekkel látott el Istenem, melyeket e ravatal nélkül soha meg nem szereztem volna: felismertem, mit jelentett számomra az anyám, s rájöttem: komolyan kell venni, hogy van halál és egyszer oda kell állni a teremtő Isten színe elé.”

Az a nagybeteg, aki hónapokon át az ágy foglya volt, így vallott: egy egész életet éltem úgy le, hogy futottam enyéimért, anélkül hogy leültem volna közéjük, futottam Isten elől, anélkül hogy egyszer is odaálltam volna eléje imádságomban. Hálaát adok neki, hogy megállított, s most pótolni igyekszem elmulasztott dolgaimat.

Egy balesetet szenvedett fiatalember tette világossá környezete számára felépülése után, hogy milyen közel van a halál hozzánk, de még közelebb lehet és van Isten, s ezért kell mindenkor, mindenért hálaát adni neki.

Beszűkült látással vergődjük végig földi napjainkat s magunktól sohase jövünk rá, hogy mindenért hálaát kell adnunk Istennek. Csak az imádkozó lélek látóhatára tágul ki mennyei méretekre, hogy elmondhassuk: a nagy keserűségek is javunkra voltak.

5. A felsorolt igei kívánalmak közül még csak egyre tekintsünk: a Lelket meg ne oltásatok. Ma így mondanánk: Isten Szentlelkének tüzét ki ne oltásatok, ha már bennetek lobog.

Az imádság mindenkori mennyei nyeresége ebben összegezhető: Isten egy lángocskát küld a maga Lelkéből, hogy megdermedt, elerőtlenedett életünk új teremtéssé

válják. Bizonyos, hogy az Isten előtt leboruló emberi lélek pontosan érzékeli Isten Lelkének csodás, életre serkentő áramát. Lehet, hogy nem mindig figyelünk erre a mennyei lelki szikrára, vagy mint szokatlant, elnyomjuk, elfojtjuk magunkban, sőt szégyelljük, mert a világ az Isten szerint szólókat és cselekvőket gyakorta kigúnyolja.

Ha Isten titokzatos kegyelme felgerjesztette bennünk és gyülekezetünkben Lelke által a cselekvés lendületét, ezt is imádsággal mélyítsük el, hogy ez az indulat ne legyen olyan, mint a reggeli harmat, mely gyorsan felszárad.

Maradjon meg számunkra változatlanul az apostoli intés érvénye:

„Szüntelen imádkozzatok!” Ámen.

Újzsenge vasárnapjára

László Dezső

Mit példáz a gabonamag?

Alapige: János 12,24–25; 1Korinthus 15,36
Bibliailvasás: 1Korinthus 15,34–58

Mi úgy látjuk, hogy minden életnek a vége halál. Minden létező az enyészetbe megy át. Nagyobb hatalom a halál, mint az élet. Hiába volt az első szó, az Isten életre hívó teremtő szózata, az utolsó szó jogán a halál fog beszélni. Egészen természetes, hogy az életet lezáró haláltól borzalmasan féltünk, s mindannyiszor megdermedünk, valahányszor saját halálunkra gondolunk.

Isten Igéje azonban éppen az ellenkezőjét bizonyítja annak, amit mi a halál és az élet viszonyáról gondolunk. Isten szerint az utolsó szó mindig az életé, mert minden halálból egy még teljesebb élet bontakozik ki.

Ezt a tanítást adja elénk a mai Ige a gabonamag példázatában. A gabonamagból kétféleképpen támadhat élet: vagy úgy, hogy elvetik a földbe, hogy új kalászokat teremjen, vagy úgy, hogy megőrlik, kovásszal elegyítik és kenyert sütnek belőle. Ha a gabonamag nem került be a földbe és ott meg nem rothad, nem tud belőle sok új gabonamag támadni, és ha nem őrlik meg és ha nem kelesztik meg a lisztet, nem lehet belőle életet fenntartó kenyér. Ha meg nem rothad, egymaga marad, ha meg nem hal, nem lesz belőle kenyér. Új élet csakis a halálon keresztül származhatik a gabonamagból. Amíg a gabonamag akár a szántóföld barázdájában, akár a malomban meg nem hal, több életet és új életet adni nem tud.

I.

A gabonamag példájában kifejezett igazság a természetben mindenütt érvényesül. Az anyagi világ elemei felbomlanak, hogy a növényeknek lehessenek fenntartói. A növények maguk alá hullatják leveleiket, és azok belerothadva a földbe, új táplálékul szolgálnak az új tavaszok növekedésének. Az állatvilág csakis a növényvilág halálán keresztül tudja önmagát biztosítani. Semmi sem vész el a természetben a halál és enyészet által, minden az elmúláson keresztül válik új élet hordozójává, az élet fenntartójává.

Az embervilágnak sem lehet más törvénye. Anyai szenvedés, kín és halál nélkül nincs új ivadék. Amelyik anya meg akarja őrizni karcsúságát, szépségét, fiatalságát, aki szereti a maga életét, elveszíti azt nemcsak utódai, hanem saját maga számára is. Hamarabb lesz életunt, fásult és közönyös minden értékes iránt, mint az az asszony, aki nem félt magát a gyermekekért feláldozni.

Nemzeti és társadalmi megújulást és megerősödést csakis olyan emberek jelentenek, akik megértik az áldozatos halál törvényét, akik szívesen mennek halálba, mert tudják, hogy áldozathaláluk nyomán teljesebb élet bontakozik majd ki.

Olyan mértékben lesz magyar megújulás, igazabb, testvéribb magyar társadalmi élet, amilyen mértékben támadnak Ige szerinti református emberek, akik nem félnek a nemzetért való haláltól, mivel ismerik a halálból támadó élet titkát.

II.

A keresztyén erkölcsi élet is a halálból születő élet törvényén alapszik. Addig nem szülehet meg bennünk a Krisztus szerinti új ember, amíg a bűnből való és bűnnek élő régi el nem halt. Csakis a külső ember romlásán keresztül épülhet a belső. Aki szereti a maga életét, elveszti azt: és aki gyűlöli a maga életét e világon, örök életre tartja meg azt.

Született keresztyén emberek nincsenek. Mindnyájunk számára az újjászületés jelenti a keresztyén életbe való belépést és az abban való haladást. Nyilvánvaló, hogy újjászületni sem lehet addig, amíg az ember régi énje, egész régi világa el nem hal, amíg el nem szakad Isten nélkül való életének döntő tényeitől.

Azért nem lehet a keresztyén életnek más alaptörvénye, mint a halálból támadó életé, mivel magának Krisztusnak is ez volt az élete. A menny minden dicsőségét felcserélte a földnek, a halál árnyéka völgyének nyomorúságával. Ő, a mennyei mag beletemette magát az emberi sors bűnszaggatta barázdái alá, de nem maradt ott eltemetve, millió ember új életében sarjadt ki csodálatos gazdagságú vetéssé. Általment a halálon, s bár nagypénteken úgy látszott, hogy a halálnak még felette is hatalma van, húsvét, áldozócsütörtök és pünkösd azonban megcáfolt mindent, s azóta ez a három ragyogó nap hirdeti, hogy az utolsó szó a halálon győzedelmeskedő életé.

Keresztyénnek lenni annyit tesz, mint Krisztussal élni meg a halál és a belőle támadó élet nagy misztériumát.

III.

Gondoltok-e, testvéreim arra, hogy egyszer koporsótok fölött megáll a lelkipásztor s a nyitott sír mellett felolvassa az I Korinthusi levélnek a halottak feltámadásáról szóló verseit, s e versek között ott fog hangzani a mai alapige első fele?

A ti saját testeteket vetik bele a földbe úgy, mint a gabonamagot. S ez az eleven, dédelgetett, jól táplált vagy szenvedések között megsanyargatott test a szó szoros értelmében megrothad, beleolvad a léleknélküli anyagi világba s úgy elenyészik, mintha sohasem létezett volna. Mélyebben elvetnek bennünket a föld alá, mint a gabonamagot, s nem kél ki belőlünk más ember, több ember, amint az eltemetett gabonamagból megrothadása által új vetés sarjad.

Hitünk szerint azonban ebből a rothadásra ítélt vetésből is új élet sarjad, mert az a test, amely elvettetik romlandóságban, feltámasztatik romolhatatlanságban, és amely elvettetik gyalázatosságban, feltámasztatik erőben. Test és vér nem öröklí az Isten országát, de öröklí a lélek és a megdicsőült új test, amelyben Krisztus a halottakat feltámasztja. Tudjátok-e, hogy Isten országába sem lehet bejutni halál nélkül? Mindnyájunkból el kell a halálnak nyernie mindazt, ami földből való földi, hogy azt felválthassa mindaz, ami a mennyből való földi.

Amikor itt lent a földön elvetik rothadásra ítélt, élettelen testedet a mindent megemésztő földbe, ott fent az Úrnál megkezdí üdvösségét a lelked, és Krisztus kegyelméből készül arra az órára, a feltámadás dicsőséges napjára, amikor érzéki tested helyett bűnt és halált álló új testedet öltheti ismét magára az örök életre felkészített lelked.

IV.

Milyen könnyű az úrasztala körül úrvacsoravétel előtt megérteni a gabonamag példázatának gazdag tanítását.

Itt van az asztalon az új kenyér. Ez azt jelenti, hogy sok gabonamagnak el kellett rothadnia, hogy az új aratásban még több gabonamag kerülhessen asztalunkra. A megszegett kenyér meghal, mely kovász által megposhasztott gabonamagokból készült testünk táplálására.

Amikor e jelekre nézünk, lelki szemekkel az Urat látjuk, amint érettségünk áldozza magát a Golgotán. Az apostoli szó szerint a szent asztal az Úrnak halálát hirdeti egészen az ő visszajöveteléig. Hirdeti a halálból való feltámadását, az élet diadalát a halál fölött.

A nagyhét előkészítő istentiszteletein szüntelenül hallottuk a figyelmeztetést: öldököljétek meg a bennetek lévő gonoszt és öltözzétek fel a Krisztus szerint való új embert. Megnyílik előttünk az Úr sírja, hogy abba temessük bele egész régi, bűnös emberünket, és megnyílik előttünk az Úr sírja, hogy abból ne csak ő, hanem mi is új emberként keljünk ki.

A testünk egyre határozottabban megy a sír felé. Minden nap közelebb visz a fekete órához. Milyen jó, hogy mialatt haladunk halálunk órája felé, lelkünk az úrvacsorában örökkévaló mennyei táplálékot vehet magához. Itt a földön már az angyalok és idvezült lelkek kenyerét és italát élvezheti.

Azért figyelmeztet az Úr asztala ilyen beszédes jelekkel a gabonamag példázatára, hogy egészen belénk itassa és itathassa a halálból támadó élet törvényét, s már itt a halál árnyékának völgyében örökre eljegyezzen az Élet fejedelmének, Jézus Krisztusnak, az örök élet mennyei Urának. Ámen.

Kováts László

Feljebb...

Alapige: Efézus 3,21

Bibliolvasás: Máté 6,19–33

Pál apostol meghajtja térdeit az Úr Jézus Krisztus Atyja előtt, s könyörög előtte, hogy az efézusi híveket erősítse meg a belső emberben: a hitben, a szeretetben, a Krisztus követésében, hogy így „megismerjék a Krisztusnak minden ismeretet felülhaladó szeretetét, hogy lakozzék Krisztus a hit által szíveikben” Ezt kéri Istentől, de amikor ezt kéri, már meg van győződve arról, hogy Isten a kérését teljesíteni is fogja. Ezért a most felolvasott alapigében áldja és dicséri ezt a gazdag Istent: „Annak pedig, aki véghetetlen bőséggel mindeneket megcselekedhetik, feljebb, hogyanem mint kérjük vagy elgondoljuk, a mibennünk munkálkodó erő szerint, annak legyen dicsőség az egyházban a Krisztus Jézusban nemzetségről nemzetségre örökön-örökké.”

Nagyon szép dicséret ez, nekünk is meg kell tanulnunk, s mi is mindig így kell hogy dicsérjük Istent. Így kell dicsérjük őt most is, az új kenyérért való hálaadás ünnepe. Igaz, hogy most nem lelki ajándékért mondunk hálát, mint Pál, de amíg a földön élünk, testi ajándékokra is szükségünk van, s Isten testi ajándékai közül az egyik legfontosabb és legdrágább ajándék: a kenyér. De dicsérjük Istent e drága ajándékáért azért is, mert a kenyér rámutat a legeslegdrágább ajándékokra, a mennyei kenyérré, Krisztusra, aki azért jött alá a mennyből, hogy aki eszik belőle, éljen és meg ne haljon, hogy az ilyeneknek életük legyen és bővülködjenek. – Aki véghetetlen bőséggel mindeneket megcselekedhetik, feljebb, hogy mint kérjük vagy elgondoljuk, adja a kenyeret testünk táplálására, földi életünk fenntartására, de adja a mennyei kenyeret, Szent Fiát is, hogy lelkünk se éhezzen és lelkünknek is legyen élete akkor is, ha test szerint meghalunk.

1. Az idej új kenyér nagyon világosan érthetően, de egyúttal gyönyörű szépen arról beszél, hogy Isten véghetetlen bőséggel mindeneket megcselekedhetik, feljebb, hogynem mint kérjük vagy elgondoljuk. Az embernek már vetéskor kell kérnie az új kenyeret, s a hívő keresztyén kéri is: „Vetünk, Uram, reménységgel, hogy arassunk majd bőséggel.” Lehet, hogy a kenyérért való imádság az múlt ősszel betöltötte a szíveket, de a reménység nem nagyon. Az örökké borult égbolt, a szakadó hideg eső, a sáros, vízzel telt szántóföldek, amelyekbe majdnem beleveszett az állatok lába vagy a traktor kereke s alig ment benne az eke – nemigen töltötte el reménységgel. Nemigen tudtuk elgondolni, hogy az ilyen földön végzett munka jó termést eredményezzen. Isten azonban véghetetlen bőséggel feljebb cselekedett a mi gondolatunknál: a tavasszal szépen sarjadó zöld vetések, a nyár elején gazdag és tiszta búzatáblák, aratáskor termett kalászkok és nehéz kévék, csépléskor a gépből bőven ömlő tiszta búza mutatta Isten útját, hogy véghetetlen bőséggel mindeneket megcselekedhetik, munkáját nem akadályozza sem az eső, sem a sáros föld. S ha az eső és a sár nem akadályozta meg, bizonyonnyal a szárazság sem fogja megakadályozni. Mit esel hát kétségbe, hogy kukoricavetésedet és veteményeskertedet a nyári aszály elnyomoritotta? Ha Isten enni akar adni, enni fog adni, nem számít előtte sem eső, sem aszály. Véghetetlen bőséggel mindeneket megcselekedhetik, mert mindenható Isten. De meg is akar és meg is fog cselekedni mindent, mert szerető, hűséges Atya. A hátunk megett levő esztendő is ezt igazolja. Ha szűk volt is az előző évi termés, de egy családban sem hiányzott az asztalról az eledel, minden házban volt mit adni az éhes gyermekeknek, volt mit tenni a munkásoknak a tarisznyába. Isten a szűkségben is bőséggel cselekedett. Mennyivel inkább kell bizzunk benne az idén, amikor gazdag búzatermással ajándékozott meg. Ahogy a cséplőgépből a zsákba csorog, ahogy a malomban a garatba ömlik a gyönyörű búza, minden kilója, minden litervékája, minden szeme a Jézus szavát szólja: „ne aggodalmaskodjatok a ti életek felől, mit egyetek és mit igyatok, hanem keressétek először Istennek országát és az ő igazságát; és mindezek megadatnak néktek”

Isten véghetetlen bőséggel cselekszik, de azt mondja az Ige, hogy a bennünk munkálkodó erő szerint cselekszik. Mondjuk egyszerűbben: Munkánk szerint cselekszik, munkánk szerint adja a kenyeret. Ha az ősszel kevesebbet dolgoztunk volna, kevesebbet vetettünk volna, kevesebb búza lenne, ha többet, több. De munkája senkinek sem hiábavaló, nyomában Isten kenyeret ad, feljebb, hogynem mi kérjük vagy elgondoljuk, ad annyit, hogy elég legyen, hogy sem a munkás ember, sem a gyermek, sem az öreg egyetlen este se feküdjék le éhesen.

2 De az újkenyéri úrvacsoraosztáskor nemcsak azt a kenyeret nézzük, nemcsak azért a kenyérért adunk hálát, amely otthon az asztalunkon van, hanem azért is, amely itt a templomban az Úr asztalán van. Tehát a Jézus megtörtetett testének jegyéért, a mennyei kenyérért, magáért Jézusért. Jön Jézus, az új kenyér jegyében is jön, hogy tápláljon az örök életre. Milyen csodálatos, hogy ő, aki 2000 évvel ezelőtt élt e világon, hozzánk jön, akik most élünk, hogy ő, aki emberi testben járt itt e világon, kenyér legyen számunkra, s bár nem látjuk, de mégis táplál bennünket. Mindez meghaladja a gondolatunkat, nem értjük, hogyan lehetséges. Kérjük ugyan olykor, különösen itt a templomban, hogy Jézus tápláljon, de ha gondolkozunk felette, elménk nem bírja felfogni, hogy az Úr e kérésünket miképpen teljesíti. Isten azonban véghetetlen bőséggel lelki tekintetben is mindeneket megcselekedhetik, feljebb, hogynem mint kérjük vagy elgondoljuk: adja Jézust, hogy lelkünk se éhezzen és ne haljon meg. S véghetetlen bőséggel adja: Biblia, zsolttár, templom, úrvacsora, az egyházban végzett munka, az adakozás – mind olyan szántóföldek, ahonnan Jézust, a mennyei kenyeret nyerjük. És

nyerjük véghetetlen bőségben, ki-ki annyit nyer belőle, amennyit kíván, amennyire szüksége van, hogy éljen és meg ne haljon.

S hogy mégsem nyeri meg mindenki ezt a kenyeret, ennek az az oka, hogy nem mindenki dolgozik érte, mert Isten ezt is a bennünk munkálkodó erő szerint adja. Úgy van Jézussal is, mint a földi kenyérrel, aki többet dolgozik érte, többet nyer belőle, aki kevesebbet, kevesebbet. Nem olyan munka ez, amely testünket teszi próbára, kezünket, lábunkat vagy derekunkat fárasztja ki: nem olyan fárasztó dolog eljönni a templomba, rendszeresen élni az úrvacsorával, imádkozni, Bibliát olvasni, vagy a pár lej egyházfenntartói járulékot megszerezni és megadni. De próbára teszi hitünket, szívünket, vallásosságunkat. Ha ezekben erősek vagyunk, akkor tudunk dolgozni Jézusunkért, és így véghetetlen bőségben kapjuk őt Istentől. Arra van szükségünk, hogy Jézus egészen a miénk legyen. Mert így mi is az övéi vagyunk, s ha az övéi vagyunk, nem enged éhezni. Táplál, mint a pusztai sokaságot, először igéjével, hogy életünk legyen s bővülködünk lélemben. De kenyérrel is, amit a mezőről, a szántóföldről takarítunk be, hogy testileg se szenvedjünk éhséget. Ha az övéi vagyunk, megtart és életet ad ma, amikor szemünkkel látjuk a napot, s életet ad holnap, amikor majd lelkünk nézi Isten dicsőségének fényes napját. Érdemes hát dolgozni a mennyei kenyérért, s aki szereti Jézust, dolgozik is érte.

3. Pál apostol ezt a véghetetlenül gazdag és gazdagságát minden emberi gondolatnál bőségesebben adó Istent gyönyörű szavakkal dicsőíti: „Annak legyen dicsőség az egyházban a Krisztus Jézusban nemzetségről nemzetségre, örökkön-örökké.” Már mondtam, hogy e dicséretet nekünk is meg kell tanulnunk és nekünk is kell gyakorolnunk. Mi, akik az egyházban élünk, az egyház tagjai vagyunk. Igaz, Istent az egész világ kéne hogy dicsőítse: „Dicsőségét ő szent nevének egész világ zengje szíjjel” – mondja az egyik zsoltár. „Dicsérje Jézust a világ” – zengi egy szép hozsánna. De kénytelenek vagyunk elismerni, hogy ez ma csak kívánság, de nem valóság. A világ messze áll ma attól, hogy Isten dicsőségét zengje. Sem a piacon, sem a vásárban, sem a boltban, sem az utcán, sem a sportpályán, sem a szórakozóhelyeken nem Isten dicsősége zeng. Hát hol zeng? Az egyházban, a hívek seregében. Itt igen, Istennek adunk dicsőséget. Milyen szép a dicsőségadás! S mennyire szereti Isten! Hogy ma minden templomunkban az úrasztali abrosz alá kerül az új kenyér s híveink serege áldja és dicséri Istent a lelki és a testi kenyérért.

De az egyház emberekből áll, emberekből van felépítve: belőled, belőlem és még sok millió keresztyénből. Ha Pál apostol azt mondja: Istennek legyen dicsőség az egyházban, te azt kell hogy mondjad: legyen dicsőség Istennek az én életemben. Az Apostolok Cselekedeteiről írott könyvben olvassuk, hogy Heródes király egyszer királyi ruhájába felöltözve és székébe ülve nyilvánosan szólt a néphez, s a nép így kiáltott fel: „Isten szava ez, nem emberé.” Bizonyára azért kiáltottak így, hogy hízelegjenek a királynak, mert így tetszett neki. De utána azonnal megveré őt az Úrnak anygala azért, hogy nem az Istennek adá a dicsőséget; és a férgectől megemésztetvén, meghala. – Ugye nem akarod, hogy téged is ez a sors érjen? Adj hát dicsőséget a téged gazdagon megajándékozó Istennek. Dicsőítsd a gazdag kalászból és nehéz kévékből kicsépelet áldott búzáért, de dicsőítsd életed még drágább kenyéréért: Jézus Krisztusért. Dicsőítsd őt szóval: semmi rothadó beszéd a szájadból ki ne származzék, de származzék belőle mindig imádságos beszéd. Így köszönd az új kenyeret. De dicsőítsd cselekedeteiddel: azzal, hogy a megtérés gyümölcseit termed: a jószágot, a szívességet, az áldozatkésztséget – úgy Isten, mint atyádfia irányába. Így köszönöd meg a legjobban az új kenyeret. Így dicsőítod igazán Atyádat.

Az egyházban a lelkek nem külön-külön élnek, hanem családokat alkotnak. Legyen dicsőség a keresztyén családokban is az ajándékozó Istennek. A család minden tagja tekintse Isten áldásának a kenyeret, amelyet hálaadással kell enni, amelyből, ha jut, eladni is lehet, hogy válják belőle ruha, könyv, orvosság vagy más szükséges dolog; de amely nem szabad, hogy a Sátán eszközüvé válják, nem szabad a család egyik tagjának sem prédaképpen vagy éppen bűnös élvezet megszerzése végett kidobni. S ha a család tudja, hogy Isten ajándéka a kenyér, s e drága ajándékot megbecsüli, mennyivel jobban meg fogja becsülni a még drágább ajándékot: Jézust, az Igét, az egyházat, a hitet. Dicsőség Istennek minden hívő családban!

De legyen dicsőség a gyülekezetben, itt a mi gyülekezetünkben is. Tiszta életű keresztyének, egymást segítő családok mint drágagyöngyök ékesítsék a gyülekezetet. Hitben való állhatatosság, telt templom, egyházat fenntartó áldozatosság s Istennek engedelmes mindennapi élet adják meg Istennek a dicsőséget s fejezik ki e gyülekezet háláját az új kenyérért. S ha más gyülekezetek is így tesznek, ha minden gyülekezetünk így tesz, beteljesedik, amit az apostol mond: dicsőség lesz az egész egyházban a gazdag Istennek a kenyérért és Jézus Krisztust véghetetlen bőséggel ajándékozó áldott jó Istenünknek.

De vigyáznunk kell nagyon, s nem szabad felejtenünk, hogy ennek a dicsőségnek nemzetségről nemzetségre kell tartania. Nem elég, ha mi magunk adunk dicsőséget neki, az utánunk következő nemzedékre is gondolnunk kell. Hogy gyermekeink is felismerjék Isten munkáját a mező termésében, az aratásban és az asztalra kerülő kenyérben. De ismerjék fel Isten munkáját az egyház létezésében, az igehirdetésben, a hozzánk jött Jézus Krisztusban, a Szentlélek munkájában. Így bennük is dicsősége lesz Istennek. Az a dolgod tehát, hogy Istennek minden munkáját: parancsolatait, ígéreteit, áldásait és büntetéseit, magát az élő Istent ismertesd meg fiaiddal és fiaidnak fiaival. Már Mózesnek (5Móz 4,9) hangzik e fontos kívánsága mennyei Atyánknak.

És örökkön-örökké legyen Istennek dicsőség az anyaszentegyházban – írja Pál. Ez egyfelől azt fejezi ki, hogy mind a világ végezetéig, de másfelől azt, hogy mindig. Könnyű Istennek dicsőséget adni, ha jól van dolgod, ha szép fehér kenyér van az asztalodon. De nehéz a szűk termés vagy a szenvedések idején. Olyan nehéz, hogy sok ember ilyenkor már nem is dicsőíti. Elhagyott az Isten, én is elhagyom őt – szól pogány szóval. S az igaz hívek ilyen körülmények között is dicsőítették mindig és dicsőíteni fogják mindig. Sok és fáradságos munka mellett is jut idejük a templomban Jézus lábához ülni. A kevés anyagi javakból is jut az egyház fenntartására. Mert Jézus minden hívő szívet megtanít minden körülmények között dicsőséget adni az Úrnak.

A Jézus Krisztusban legyen dicsőség néki! Isten Jézus Krisztusban hajolt le hozzánk, mi Jézus Krisztusban megyünk hozzá. Krisztusban megáldott, feljebb, hogymint kérjük vagy elgondoljuk. Jézus végigment a búzaföldek között, megsimogatta a kalászatokat: kenyeret teremtek az ember számára. Végigmegy az emberi vetések tábláján, szelíden hívogat, szelíden kínálja magát. Boldogok vagyunk, mert van Jézusunk, benne van kenyérünk e világra és az örökkévalóságra. Ámen.

KérjeteK és megadatik

Alapige: Máté 7,7–11

Bibliaolvasás: Zsoltárok 30,1–13

Teméntelen kérőlevelet kapok, s ezek közül igen sok a felolvasott Igét idézi bevezetésül. Úgy tüntetik fel, mintha maga Isten biztatta volna őket arra, hogy kérjenek, s ő maga vállalt volna kezességet arra, hogy a kérés teljesezni fog. Ebből azt látom, hogy ezt az Igét ismerik a legtöbben, de ezt az Igét értik félre a legtöbben is. Úgy gondolják, hogy Isten ezzel a biztatással fehér lapot adott a kezükbe, amelyre csak rá kell írni a kívánságot, s akkor az egész biztosan teljesezni fog. Nem veszik észre, hogy maga az Ige is mást mond. Nem azt mondja az Ige, hogy kérjeteK valamit és az a valami megadatik nékteK; keresseteK valamit és azt a valamit megtaláljátok; zörgesseteK egy ajtón és az az ajtó meg fog nyittatni nékteK. Hanem azt mondja: kérjeteK és megadatik, keresseteK és találtok, zörgesseteK és megnyittatik; lehet, hogy nem az adatik meg, amit kérteK, nem azt találjátok meg, amit keresteK, hanem valami egészen mást. Az evangéliumi vigasztalást pedig éppen annak a hirdetésében érzik, hogy Isten nem mindig azt adja, amit kérünk, de csak azért, mert sokkal nagyobb ajándékokat ad. Ezzel azt hirdeti nekünk az evangélium, hogy Isten jó, Isten szeret, Isten mindenható, tehát kedve telik az ajándékozásban, akar is adni, tud is adni, csak el ne fáradjatok a kérésben és el ne fáradjatok az elfogadásban.

Tanuljunk meg kérni. Mi a kérés művészeté?

I.

Ha számba szedjük a kérés művészetének szabályait, az első az, hogy kérjünk. Azt hiszem, hogy az életnek egyik legnagyobb szegénysége, ezzel együtt legnagyobb könnyelműsége, szinte azt mondhatnám, hogy bűnös tékozlása az, hogy mi nem kérünk. Visszaélünk azzal, hogy Isten kérés nélkül is ad. Hiszen adta ezt az életet, ebben az életben annyi jót, nem csak nekünk, hanem ezer másnak. Amint az evangélium is megjegyzi, hogy ő felhozza napját jókra és rosszakra, esőt ad igazak és hamisak földjére. De kérdeK: nem más-e, amikor ugyanazt a dolgot egy jószágos és ajándékozó kézből fogadom el, mint kérésemre adott választ, vagy pedig véletlenül, mintegy az útszélen találom azt? Ha valaki kenyeret talál a küszöbén, nem más-e, ha tudja, hogy mérhetetlen távolságból édesanyja hozta neki és tette a küszöbére; vagy az ellenségének olvadt meg a szíve s jött el hozzá, hogy titkon visszaadjon egy darabot abból a jóból, amit az éhezéK tett vele; nem egészen más-e ez, mint ha például egy kóbor eb ejtette volna oda a kenyeret vagy egy játszó gyermek felejtette volna a küszöbön? Ha az ablakom előtt egy rózsátó nyílik, nem másképp nézem-e, ha tudom, hogy a párom ültette nekem, mint ha annyit tudok csak, hogy valaki rózsát nevelt, mert el szokta adni a virágot? Az előbbi esetben viszony támad közöttem és az ajándékozó között, és ennek a viszonynak sok olyan kibeszélhetetlen szépsége, öröme, változata és gazdagsága van, amit sohasem érez az olyan ember, aki ugyanazokat a dolgokat például az útszélen véletlenül találja meg. Ha azokat az ajándékokat, amelyeket Isten naponként megad, az életet, az egészséget, a napsugárt, a gondolatot Istentől kérem és Isten kezéből veszem el, egyszerre atyai hajlékba kerültem, fiú, Isten gyermeke vagyok, s közöttem és Isten között megindult egy mérhetetlenül gazdag és változatos életviszony. Azért ha gazdag akarsz lenni, kérj, kérj; főképpen azokat a dolgokat kérd Istentől, amelyeket ő kérés nélkül is meg szokott adni.

A második szabály az, hogy az imádkozó ember csak olyat kér Istentől, amit kérhet tőle. Elképzelhetetlen, hogy valaki olyasmit kérjen Istentől, amire Isten joggal ezt mondhatná: „Nem sül ki a szemed, hogy tőlem ilyesmit kérsz?” Nem kérhetem tehát Istent arra, hogy öljek, paráználkodjam, lopjak, gyűlöljek, szent nevét káromoljam, ünnepeit megrontsam. Ez pedig nem egyéb, mint a kívánságok lassú, de biztos megtisztítása. Ezáltal ránevelődöm, hogy olyan dolgokat kívánjak, amelyeket buzgón kérhetek Istentől. Gondoljatok el, milyen nagyszerű eredmény volna belőle belső emberünk megnevelésében, ha mi csak olyan dolgokat kívánnánk, amelyeket Istentől gyermekei, tiszta arccal kérhetünk is.

A harmadik szabály még fontosabb, még nagyobb. Ha tisztulnak a kívánságaim, kezdem megkívánni a magasabb rendű dolgokat és egyre magasabb rendű dolgokat kezdek kívánni. Képzeljétek el, hogy el koldusgyermek bekerül egy fejedelmi házba. Mi az, amit ott kér? Először egy darab kenyér, meleg ruha s egy szöglet, ahol tisztán és békésen alhatik. De amily mértékben megotthonosodik e házban, kezd kívánni magasabb rendű dolgokat. Mondjuk azt, hogy értse, mi van a könyvekben. Miféle örömet okoznak a festmények és a szobrok. Megszomjazik a zenére, vagy egy szóba foglalva össze mindent, műveltségre fog vágyni. Azután belső fejlődése útján elérkezik oda, hogy annál is nagyobb dolgokat kíván. Kívánja azt, hogy király gazda szeresse, vele megelégedjék, örömét találja benne. Összefoglalom ezt abban, hogy szívet fog kívánni. Vajon nem ilyen koldusgyermekek vagyunk mi egy felséges fejedelmi házban? Először kenyeret, fedelet, takarót kívánunk. Mit együnk, mit igyunk, mivel ruházkodjunk? Azután jó sokra jutunk el oda, hogy ennél sokkal nagyobb dolog is van. Kívánunk világosságot, békességet, műveltséget, pedig még ennél is vannak nagyobb dolgok. Kevesen jutnak el, hogy a legmagasabb rendű dolgokat kívánják: Istennek a Lelkét, a jótetszését, vagy ahogy az evangélium mondja, Isten országát és az ő igazságát.

Negyedik szabály annak a felismerése, hogy a legnagyobb ajándékot nem is adhatná nekünk Isten, még ha akarnánk sem, mert nem tudnánk elfogadni. Roppant nagy ajándék valakinek odaajándékozni Arany János gondolatainak a világát. De ha valaki nem tud olvasni, vagy az értelmé olyan fejletlen, hogy a költőt nem tudja megérteni, nem tudom őt megajándékozni ezzel a roppant nagy kincessel. Isten is így áll velünk szemben: nem tudja nekünk adni legfelségesebb ajándékait, mert mi nem tudjuk elfogadni. Nem adhatja nekem irgalmát, amíg nem sirattam szívből bűneimet. Nem adhatja igéje drága vigasztalását, amíg nem éhezem és szomjúhozom az ő beszédét. Nem adhatja nekem Lelkét, amíg nem vagyok lelki szegény, s nem adhatja nekem Krisztust, amíg nem érzem, mi az egy szükséges dolog. Isten tehát mérhetetlenül sokat, kibeszélhetetlenül sokat akar adni nekünk, de nem adhat, mert mi nem tudjuk kérni és nem tudjuk kérni azért, mert nem tudjuk elfogadni.

A kérés művészete: az elfogadás művészete.

II.

Az elfogadás művészete. Isten nyújtja felém a kenyeret, és én követ veszek el; nyújtja felém a halat, és én kígyót veszek el, mert a kezemben a kenyér kővé, a hal kígyóvá változik. Nem tudom Isten ajándékait elfogadni.

Meg kell tanulnom az elfogadás művészetét. Ennek első szabálya az, hogy tudjak ajándékot megköszönni. Ha kezdem ezt a mesterséget megtanulni és számba veszem, hogy mi mindent kell nekem Istennek megköszönnöm, akkor látom be, hogy eddig is sokkal többet adott, mint amit én egyáltalán kérni tudtam volna, s amivel már megajándékozott, ezerszer több, mint amit az én felcsigázott képzeletem nyugtalan vágya-

im sugalmazására elgondolt. Hadd soroljak fel egypár ilyen dolgot. Tudtál volna te tőle életet kérni, ha nem ingyen adja? Tudtál volna te tőle világosságot, színeket, csillagokat, anyaföldet kérni, ha mindezt nem ő adja ingyen? Ugyan nem kérted, s minden reggel megkapsz egy hihetetlen nagy ajándékot: a mai napot. Minden reggel ajándékba kapod mindazokat, akiket szeretsz. A családodat, a barátaidat, tudsz gondolkozni, akarni, érezni! Micsoda nagy ajándék, hogy halhatatlan lelked van, s mindezt hogy betetőzi a legeslegnagyobb ajándék; a váltság ténye, Krisztus kereszthalála, Isten eleve elrendelése. Megköszönted-e ezt neki mind? Ha összemérted, hogy mindehhez képest mi az a darab kenyér, az a ruha, az a még hiányzó ezer hold, amit olyan sürgősen kérsz Istentől, be kell látnod, hogy ő egy világot adott neked, s te még kérni akarsz hozzá egypár színes paszulyszemet.

Minél hálásabb vagyok, annál inkább megtartom az elfogadás művészetének második szabályát: azt, hogy legyek az elfogadásban is telhetetlen. Lám, az alapige ilyen fokozatot árul el a kifejezésben: kérj, keress, zörgess. Nemcsak a kérésre, hanem az elfogadásra is van ilyen fokozat. Egyre feljebb való dolgokat fogadjak el. Ne legyek kielégítve, amíg nem nyertem el a legnagyobb jót, amit Isten egyáltalán adhat nekem. A LXXIII. zsoltár így énekel: „Kicsodám van az egekben? Náladnál egyébben nem gyönyörködöm e földön! Ha elfogyatkozik is testem és szívem: szívemnek kösziklája és az én örökségem te vagy, ó, Isten, mindörökké!” A legnagyobb jó, amit Isten adhat, az nem egyéb, mint önmaga.

A kézzszorításhoz, a csókhöz két ember kell. Egy árva jobb kéz hiába eped, kézzszorítás az ő erőfeszítéséből létre nem jön. Egy ember ajka hiába eped, ha nincs anya, élettárs, gyermek ajka, csók nem jöhet létre. Mindkettőhöz az kell, hogy az egyik adja önmagát és ugyanakkor vegye a másikat. Istennek nincs ennél kisebb célja mivelünk. Ő önmagát ígéri és kínálja mindnyájunknak: békességét, örömét, erejét, örök létét, de csak annak adhatja mindezt, aki a saját szívét felajánlja neki. Ezt mondja a teremtett mindenség, ezt mondja az Ige, a Szentlélek, ez magának Istennek a szava: kérjeteek engem, hogy adjam magamat, mert én a ti szíveteket kérem.

Kérjeteek és megadatik néktek! Ámen.

(1937)

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Orbán János

Lehanyagló aransugár (Aranylakodalomra)

Alapige: Lukács 24,29

A mai napnak különös jelentősége van számotokra, testvéreim, hiszen ötven esztendővel ezelőtt egymás kezét fogva egy ilyen nap álltatok meg, hogy Isten házában letegyétek a házassági esküt. Akkor bizonyosan úgy éreztétek, hogy egy új élet napja ragyogott reátok a házasság hajnalán, telve reményteljes ígéretek sugarával, és ti boldogan indultatok el a házasság elöttetek kibontakozó útján.

Ez a mai nap számotokra elsősorban az emlékezés napja, amelyen felelevenednek bennetek az egymásra találás örömeinek boldog pillanatai. De ugyanakkor számba vehetitek azt is, hogy ezekből a pillanatokból tevődtek össze azok az órák, napok, évek, sőt immár évtizedek, amelyek az emberi élet megannyi rejtett kincseit, de ugyanakkor az egymáshoz tartozás próbáit is tartogatták számotokra. Ezek érlelődtek meg bennetek, ezeknek áldását éreztétek meg akkor, és tettek boldogabbakká benneteket, amikor gyermekeitek szeméből sugárzott vissza rátok az addig még nem ismert, de a szülői szívet melegítő, új örömöket kínáló ragyogás. Fellobbantak bennetek a szülői szeretet fényei.

Közben szinte észrevétlenül teltek az évek, s az unokák megjelenése már nem csak új örömöket jelentett a ti számotokra, hanem egyben azt a figyelmeztetést is, hogy lassan túljutottatok életetek delén, s az addig perzselő érzések helyét csendesebbek váltják fel, és lassan-lassan azzal is számolnotok kell, hogy a nap lefele ereszkedik. Hiszen már nem csak éveket, hanem évtizedeket töltöttetek el egymás mellett, és érezni kezdtétek azokat a figyelmeztető jeleket, amelyeket így fejez ki az Ige: „immár beestvéledik” Amikor egyre jobban az emberre nehezdednek az évek terhei, amikor számolni kell azzal, hogy egyre inkább fogy az emberi erő, gyengül az egészség, amikor a csendes leszámolás jelei jelentkeznek: „a nap lehanyaglott”

Amikor erre a szolgálatra készültem, akkor döbentem rá arra, hogy a mi házassági eskünk szövegében mintha kisé az ember, az „én” kerülne előtérbe. A magabiztos fiatal, aki úgy érzi, úgy is gondolja: én leszek a feleségem „hűséges gondviselője”, én fogok vigyázni rá és én megőrzöm minden körülmények között. Illetve: én leszek a „hűséges segítőtársa”, akire mindig számíthat, aki jóban-rosszban mellette leszek. És mi történik most, ötven esztendő elteltével? Rá kellett jönnöd arra, hogy képtelen vagy társad gondviselője lenni, hiszen magad is valaki más gondoskodására szorulsz; hogy nem vagy képes párod segítőtársa lenni, mert neked is mások segítségére van szükséged.

Igen, beestvéledik és a nap lehanyaglott. Megtörtént az, amit olyan művészi képekkel ír le a Prédikátor: „meghomályosodnak az ablakon kinézők”, azaz megromlik a látás; „a malom zúgása halkabbá lesz”, azaz nem értjük, mert nem halljuk jól a szót; „minden halmocskától is félnek”, bizony minden lépésre ügyelni kell, hogy el ne botoljunk (Préd 12).

Nem tudtok már egymásnak, egymáson segíteni. Valaki „Más”-nak a segítségére szorultok mindketten, De ki ez a Más? Aki veletek jött ezen az úton, ezen az ötven évben, mint annak idején az emmausi tanítványokkal. Akit nem ismertek fel igazán, pedig szólt hozzátok, tanított titeket egy életen át. Igen, most jöttök rá, hogy hányszor gerjedezett a szívetek, amikor tőle, a láthatatlan, örök útítársatoktól kaptatok biztatást, amikor kétségeskedtetek; erőt, amikor megfáradtatok, mennyei útmutatást, hogy már földi életetekben tanuljatok meg Isten útján járni. Igen, ez az ismeretlen és mégis ismerős, ez az idegen, aki mégis a szívünkbe tudott látni, a mi Urunk Jézus Krisztus. Reá volt és van szükségeitek mindkettőtöknek, mert ő az a harmadik, aki utat mutat, amikor beestvéledik. Ő a világ világossága, amikor a nap lehanyatlott. Igen, ő volt veletek! És felfakad a szívetekből a „maradj velünk” kérése, amikor „már-már alkony főd el” Maradj velünk, mert hiába nyújtjuk egymás felé a kezünket. De feléd, Urunk, nem hiába. És ekkor hozzá fordultok imádkozó szívvel: „fogjad kezem, oly gyenge vagyok, érzem, hogy nélküled én járni nem tudok!”

A felolvasott Igében ott van ez a kifejezés: „kényszeríték őt”. De hogyan lehet Jézust kényszeríteni? Hitből fakadó, buzgó imádsággal. És milyen jó, hogy Jézus enged az ilyen kényszerítésnek. „Beméne azért, hogy velük maradjon.”

Ti is így kényszerítétek őt, mert beestvéledik és a nap lehanyatlott. És akkor? Jézus bejön az életetekbe, bejön a hajlékotokba, és nem hagy egyedül. Így legyen! Maradjon veletek az Úr. Ámen.

Temetési beszéd

Balogh Béla

Isten kezében

Alapige: Jónás 2,7

Amit e mostani alkalommal mondani fogunk a Jónás könyve és imája alapján, az nem irodalmi elemzés. Az elemzéshez értelem, érzelem, akarat szükséges. Az Ige mélységekbe visz alá, és oly magasságokba emel fel, ahol már nincs semmilyen tehetségünk és képességünk az elemzéshez. Csak egy lehetőségünk marad: a csodálat. Isten mérhetetlen hatalmának, bölcsességének és szeretetének csodálata. A Mindenhatónak csodálata, aki a gyarló Jónásokkal véghez tudja vinni tervét; aki a Jónásokat, bennünket embereket egyszer futni enged, másszor a szenvedély mélységeibe vet. De úgy enged futni, úgy bocsát ránk szenvedést és úgy enged a mélységekbe süllyedni, hogy közben szerelmesén tartja szemét, utánanyújtja irgalmas kezét, és végül kiemeli életét az elmúlásból.

A hegyek alapjáig süllyedtem alá; bezáródtak a föld závarai felettem örökre! Mindazáltal kiemeltem életemet a múlásból, ó, Uram, Istenem! Ma ezt az Igét úgy olvassuk, mint egy közöttünk járt élet bizonyosságát. A szenvedések mélységét megjárt ember bizonyossága ez. Azé az emberé, aki számot vetett azzal, hogy élete sokkal több annál, mint aminek látszik.

A bibliai Jónás élete azt példázza, hogy lehet az ember gyáva, megfutamodó; lehet bátor, nézeteit és cselekedeteit vállaló; lehet szerencsés és lehet szerencsétlen, de mindezekben túl Isten szabadító tette a lényeges dolog, valamint az, ami e tettet mozgatója: Isten szeretete.

Jónás híres imájának egyik gyöngyszeme a mostani textus. Arról szól, hogy a próféta reménytelen helyzetbe jutott. A történet szerint a cethal gyomrába került. Itteni szavai szerint a veszedelem, a kétségbeesés és a szenvedés legmélyére süllyedt. A hegyek lábai kifejezés itt nem csupán a hegylábát jelöli, hanem a hegyeknek alapját, talpazatát, mely a tengerben áll. Olyan mélységet jelent, melyet az ókor embere képtelen volt kifürkészni. Olyan szenvedésről van szó ebben az igeversben, melynek nincs mértéke, melynek nincs hasonmása, mivel kinek-kinek a maga keresztje tűnik a legsúlyosabbnak. A szenvedés nyomasztó hatását tovább növeli a kilátástalanság érzése: bezáródtak a föld zárvái felettem örökre. Ismerjük ezt a jelenséget a magunk életéből is: amikor minden ajtó bezárul. Amikor hiába nézünk körbe, mert nincs kihez fordulunk. Jónás úgy érezte, hogy körülötte minden ajtó és minden ablak bezárult. Az is, amely az életre nézett. Az is, amely a mennyre nézett.

Nem szabad azonban figyelmen kívül hagynunk azt, hogy mindezt múlt időben mondja Jónás! A próféta megtapasztalta Isten szabadító tettet: Mindazáltal kiemelted életemet a múlásból, ó, Uram, Istenem. Élete megmentéséről beszél itt Jónás. Ez Jónás híres jele, melyről Jézus ekképpen tanított: Miképpen Jónás a cethal gyomrában volt három napig, akképpen lesz az Embernek Fia a halál fogságában három napig. Jónás nem más, mint Jézus előhírnöke, azé a Jézusé, akinek feltámadott és dicsőséges élete hirdeti, hogy Isten nem hagyja el örökre az övéit!

Jónás ugyan méltán jut mélységekbe, de Jézusért Isten a Jónásoknak is megbocsát és magához emeli őket. Nemcsak múlt veszedelemből ment meg a mi Urunk, hanem megment bennünket a halál töréből is. Ennek a győzelmes hitnek a megvallása végett gyűlt ma ide sok-sok ember. A veszedelemből megmentő, a halálban is megtartó Urat hirdetjük most a megszorodott szíveknek.

Mi az embereket gyakorta keresztjükről tartjuk számon. Aki kívülről szemlélte Jakab Zoltánné testvérünk életét, annak úgy tűnhetett, hogy kijutott neki a kereszthordozásból. Ikafalváról elindulva, magyar időben választ pályát. Magyar-történelem szakos tanárnőnek készül. Mire végez, a történelemkönyveket ismét átiratja népünkkel a történelem Ura. Egy olyan nép fiait kellett önbecsülésre tanítania, amelyet a vádlottak padjára ültettek. Pályatársai és tanítványai tanúsítják, hogy jól végezte dolgát: megtanított sokakat dacolni a nehézségekkel, szembenézni a valósággal, harcolni a tehetetlenséggel. Legyen érte Istené a dicsőség!

Felelős tanári állást töltött be előbb Szatmárnémetiben, majd Kolozsvárt. De felelősen viselte a feleség és az édesanya tisztét is. Egy leány- és egy fiúgyermek édesanyja volt.

Életútját fiának szerencsétlensége tette rendkívül nehézé. A fiúgyermek, akinek kihordására és világrahozására oly büszkék tudnak lenni az édesanyák, kétéves korában – talán emberi gondatlanság következtében – elveszíti hallását. Beszédkészsége emiatt nem fejlődhet ki. Az édesanya számára azonban ez a gyermek is a teremtés koronája: ha lázad is fiának balsorsa miatt, nem lázad személye ellen. Így szereti, így becézi, így neveli őt, és mindent elkövet azért, hogy személyisége ép legyen.

Anyai jóságát Isten gazdagon megáldja: a gyermek felnöve betűvetést és szakmát tanul, majd családot alapít. És gyermekeket kap ajándékba Istentől. Ez annak igazolása, hogy sohasem szabad kishitűen feladni a harcot. Leánygyermek sorsának alakulása szintén próbára tette hitét, de nem törte le azt. Erős lélekkel viselte el távolba szakadását.

Akiket szeretett, és akik szerették: fia, menyé, leánya és unokái, köszönjétek meg Istennek életét, jóságát, hűségét. Többi szerettei velük együtt adjanak hálát példamutató életéért.

Tanítványai és tisztelői! Abban mutatjátok meg igazán, hogy becsültétek és szerettétek, ha hálátokat ezentúl gyermekei irányában bizonyítjátok meg. Isten legyen ebben segítségetekre.

Midőn az önfeláldozó édesanya elvesztése miatt úgy érzitek, hogy a fájdalom mélységébe vetett Isten benneteket: vigasztaljon meg Jónás imádságából a szabadulást megért ember öröme: Te kiemelted, te kiemeled éltetted a múlásból, ó, Uram, Istenem. Ez a bizonyosság adjon nekünk jó reménységet az elköltözött édesanya örök élete és a mi megtartatásunk felől. Szenvedések között, mélységek szorításában, a halál veszedelmében is szabadító Istenünk tart bennünket az ő hatalmas és áldott kezében. Ámen.

Nőszövetségi előadás

Imre Lajos

A hála tékozlása

(Máté 26,6–13)

Ha ezt a történetet csak önmagában nézzük, nem véve tekintetbe, hol és milyen körülmények között folyik le cselekménye, akkor is megragadó és megható. Az Újszövetség egyik legfontosabb, leggyöngédebb érzéseket feltáró története. Egy asszony, aki olyan finom, alázatos és gyöngéd módon fejezi ki a Jézus iránti szeretetét, amihez fogható nincsen azok között, akik őt az evangéliumi történetek szerint körül-vették. Az alázatosságnak, az áldozatkészségnek, a hűséges szeretetnek csodálatos példája.

Pedig ez az esemény olyan időben játszódik le, amely az asszony tettének különös jelentőséget ad, s az asszony, akiről itt szó van, olyan, akinek a személye még eleve-nebbé és érthetőbbé teszi azt, ami történik.

Lukács evangéliuma elmondja, hogy ez az asszony nagy bűnös volt, akit Jézus vont ki a bűn hatalma alól és indított el a megújult életre. Talán Mária volt, aki a Jézus hatalma által szabadult meg a bűn hét démonától, talán az, akit egyszer a farizeu-sok állítottak Jézus elé mint halálraítéltet, hogy járuljon hozzá a megkövezéséhez, de akinek Jézus megbocsátott. Mindenesetre olyan volt, aki azzal, amit most tesz, a Jézus iránti mélységes szeretetét és szavakban el nem mondható háláját akarta kifejezni.

De a helyzet és az idő is olyan, ami különös jelentőséget ad ennek a cselekedetnek. Egypár verssel e történet előtt azt olvassuk, hogy a főpapok és az írástudók Kajafás elnöklete alatt tanácsot tartanak és elhatározzák, hogy Jézust megölik. A történet után pedig az evangélista leírja: „Akkor – tehát a leírt jelenet után – Júdás elméne a főpa-pokhoz, és megegyezett velük, hogy 30 ezüstpénzért kezükbe adja Jézust.” Ez a két dolog, amelyek között a felolvasott történet lefolyik, határozza meg, hogyan kell nézni ezt az eseményt. Nem véletlenül történt ez éppen akkor, amikor a Krisztus szenvedé-sének megkezdődésére már minden megtörtént. Vagy úgy is mondhatjuk: Isten tuda-tosan és célzatosan állította be ezt az eseményt ide, a legutolsó eseményt, amikor Jé-zus még egyszer a tanítványain kívül másokkal is együtt lehetett. Az utolsó alkalom volt ez, hogy a halálba menő Jézus előtt valaki kifejezhesse háláját és szeretetét. Ez adja meg ennek az eseménynek a különös súlyát és jelentését.

I.

A történet elmondja, hogy amikor ez az asszony drága alabástromszelencéje tar-talmát: az illatos kenetet ráöntötte a Jézus fejére – más evangélista szerint lábait is megtörölte a maga hajával –, a tanítványok bosszankodva tiltakoztak ellene: „Mire való ez a tékozlás – mondották –, nem adhatták volna el nagy áron ezt a kenetet s az árát a szegényeknek adhatták volna?”

Ez a hang, ami itt megszólal, természetes emberi hang. Azt is mondhatnánk, hogy egészen józanul és minden érdektől mentesen nézve a dolgot, teljesen igaza van ennek az emberi hangnak. Gondolhattak a tanítványok a Jézus szavaira, amit a gazdag ifjú-nak mondott: add el minden vagyonodat, oszd ki a szegények közt, és kincsed lesz a mennyben. Gondolhattak arra, hogy az ilyen fényűzésnek semmi értelme sincs. Mi haszna van Jézusnak vagy bárkinek abból, ha ezt a drága kenetet itt eltékozzolják?

Nem lehetne-e ezzel a pénzzel, amit az ára képvisel, hasznosabb, jobb célokat szolgálni? Hiszen ez a kenet elfogy, illata elszáll, de ott vannak a szegények, akiknek a szükségét ezzel a tettel nem enyhítették. A tanítványok bizonyosan arra gondoltak, hogy ez a kifogásuk a Jézus helyeslésével találkozik. Figyeljük meg, hogy ezek az ellenvetések hogyan fokozódnak és hogy lesznek egyre reálisabbak az érvek. Először a tékozlást helytelenítik benne. A fényűzés kétségkívül elítélendő. Mindenki azt tehet a vagyonával, amit akar, de helytelen azt haszontalan dolgokra fordítani. – Azután a szegényekre hivatkoznak. Igen, ott, azon a téren van valami, amin segíteni lehetett volna ezzel az összeggel, ha nem bánik vele az asszony ilyen könnyelműen. Utóvégre a szeretet megnyilvánulásainak is van határa, s ez a határ a józan ész és a hasznosság szempontja. Így lehet indokolni és megérteni a tanítványok kifogását.

Vajon nincsen-e e mögött a kifogás mögött egy bűnös indulat, egy hamis lelkület? Nem úgy van-e, hogy ezek a kifogások csak kifejezései egy olyan gondolkozásnak, amilyent sokszor megláthatunk az emberek között s talán saját magunkban is? Egy olyan gondolkozásnak, amely a dolgokat és az eseményeket csak a haszon szempontjából, a józan emberi értelem világánál nézi. Amely nem tudja megérteni és jogosnak elfogadni azt, ami túl van a haszon és az értelem világán? Ez a gondolkozás a realitásokra szokott hivatkozni, az igazságra, a belátásra. Reális tény az, hogy szegények vannak, hogy nyomorúság van, reális szemlélet az, hogy az anyagi javakkal a köz javára, hasznára kell bánni, hogy cselekedeteinket a jól felfogott érdeknek, a megfontoló értelemnek kell vezetnie, hogy azt kell tenni, amit a szigorú igazságosság megkíván s a törvény előtt a közjó is megkövetel. Ez a reális gondolkozás! Helytelen minden okatlan fényűzés és tékozlás, amelyből senkinek sincs haszna.

Milyen alacsony, silány okoskodás ez! Az az asszony, akiről a történet szól, értetlenül és csodálkozva tekinthetett a tanítványokra. Ő ezeknél nagyobb, magasabb, drágább szempontot ismert: a szeretet szempontját. Előtte sokkal reálisabb és valóságosabb volt a Krisztus iránti mélységes szeretete, mint hogy arra gondoljon, hogy tettét a haszon vagy a takarékoság szempontja szerint mérlegelje.

És csakugyan, itt nagyobb dologról van szó, mint a fényűzés, a haszon, a takarékoság. Többről, mint a mások megsegítése. Itt a Krisztus iránti szeretetről van szó. Még az egymás iránti viszonyban is többet ér ez a szeretet, mint az okoskodó és megfontoló értelem! Az igazi szeretet mindig tékozló, és sohasem nézi a hasznot vagy az érdeket. Nem törődik azzal: mibe kerül neki az, amit ad, de adja, mert erre indítja a szeretet. Melyik anya számolja fel, mennyi testi és lelki erőbe kerül neki gyermekeinek nevelése!? Melyik barát teszi függővé a szolgálatát a másik iránt attól, hogy mit kell azért fizetnie? Az irgalmas samaritánus nem aggodalmaskodott, hogy őt is megtámadhatják a rablók, kész volt gyalog követni a beteget vivő állatot, kész volt pénzt adni, hogy a beteget elhelyezze, gondoztassa, s nem számítgatta, mibe kerül ez neki. Egyetlen reális, igazi indoka van minden cselekedetnek, ha igazi cselekedet, s ez a szeretet indoka. Az olyan szeretet, amely nem nézi a maga hasznát, nem okoskodik, nem számítgat, az olyan cselekedet, amely Krisztusban megváltotta a világot, nem sajnálta a maga drága életét adni azokért, akiket szeretett.

II.

Egyedül Jézus volt az ott lévők közül az, aki belélatott ennek az asszonynak a lelkébe, s aki megértette őt. Az emberi gondolkozást mindig földi, időleges szempontok vezetik a mások tettei megítélésében. A Jézus szempontja és ítélete az, amely rávilágít a tettek rugóira és túllát a cselekedet külső alakján. Ezért vagyunk igazságtalanok,

részrehajlók, egyoldalúak, ha egymás tetteit nézzük. Ez az asszony nem törődött az emberi véleményekkel, nem kutatta, mit szólnak hozzá mások, ő őszintén és természetesen akarta kifejezni azt, mit érzett. Azért a Jézus szavai nem csak a tanítványok kifogásait utasítják el, hanem nekünk is megmutatják az igazi szeretet hatalmát.

Az első, amit Jézus mond, arra a kifogásra vonatkozik, hogy miért nem a szegények kaphatták azt a pénzt, amibe a drága kenet került. Jézus ezt mondja: „Szegények mindenkor veletek lesznek, de én nem leszek mindenkor veletek.” Az állandó feladatokról a pillanatnyi alkalomra irányítja figyelmüket. A szegények ott lesznek és ott vannak mindig, amíg ember él a földön s a nyomorúság, a bűn benne lesz a világban. Ott vannak a feladatok mindig, a munka, a kötelesség, a napi élet ezer elfoglaltsága, amelyek arra várnak, hogy megfeleljünk nekik. De vannak alkalmak, órák és napok, amik elsuhanhatnak, s amiket nem lehet visszahozni. Alkalmak, amikor Krisztusunk itt van velünk, amikor közel van hozzánk, amikor érezhetjük a jelenlétét. De a kérdés az: észrevesszük-e ezeket? Tudunk-e akkor elfelejtkezve mindenről, félretéve mindent, csak vele lenni? Az a szeretet, amit iránta táplálunk a szívünkben, tud-e akkor, az ő színe előtt kiömleni boldog áradásban? Tudunk-e akkor boldogan, örömmel, nem számolva, mennyi időbe, erőbe, pénzbe, áldozatba kerül, tudunk-e csak egyet tenni: boldog tékozlással adni oda mindent, hogy amennyire csak tudjuk, s amivel csak tudjuk, kifejezzük szeretetünket iránta?

De a Jézus megkenetése nem csak a szeretet kifejezése volt. Jézus azt mondja: az én temetésemre cselekedte ezt. Nem tudom, az asszony tudta-e, hogy Krisztusnak meg kell halnia. Valószínű, hogy élt benne ez a sejtelem, hiszen a főpapok és az írástudók gyűlölete Jézus iránt köztudomású lehetett. És akkor ennek a tettnek csakugyan az a jelentősége, amit Jézus tulajdonított neki. Akkor ez a cselekedet nem csak az emberi részvét jele, hanem annak a bizonyossága, hogy ez az asszony az érte is halálba menő Megváltót látta Krisztusban. Azt, aki őt a bűneitől megszabadította, aki neki visszaadta az életét. Hogyne borult volna mélységes hálával térdre előtte! Hogy sajnált volna bármit is, csak hogy kifejezhesse ezt a hálát és szeretetet? Milyen értéktelen és jelentéktelen lehetett a szemében minden, azzal összehasonlítva, amit Jézustól kapott! Az a tékozlás, amit a tanítványok feleltak neki, nem csak a szeretet, de a háládatosság tékozlása volt. Mert az igazi háládatosság nem ismer mértéket, nem sajnál semmit odaadni, nem számítgatja: megfelel-e kifejezésére annak, amit kapott, nem ad-e többet vagy kevesebbet, mint amit és amennyit kell.

Milyen kicsinyes, szegyenletesen fősvény a mi hálánk kifejezése ennek az asszonynak a tettehez képest! Mennyire nem tudjuk, vagy nem is akarjuk, sőt nem is igyekszünk méltóképpen kifejezni ezt, még ha igazán érezzük is. A János evangéliuma ennél a történetnél azt írja, hogy a kenet illata betöltötte az egész szobát. A Jelenések könyvében pedig azt olvassuk, hogy a szentek imádságai mint jó illatú áldozat füstje szállnak Isten trónusa elé. Mi az, amivel mi kifejezést adunk a Krisztus érettségünk bemutatott áldozatáért való háládatosságunknak? Mi most a Krisztus érettségünk való halálára emlékezünk. Meg tudjuk-e tenni, hogy az ő keresztye előtt lemondjunk mindenről, csak hogy ő legyen előttünk a legnagyobb, a mi életünk egyetlen Ura? Betölti-e életünket az imádságnak, az érte való áldozatnak drága illata, s felszállhat-e földi, bűnös salaktól mentesen Isten közelébe?

Azért igaz, amit Jézus mond: ahol csak az evangélium prédikáltak, az is hirdettek, amit ez az asszony tett. Lehet, hogy nem ez a történet, de az, amit a történet jelent: az, hogy az igazi szeretet alapja Krisztus iránt és egymás iránt is a háládatosság, mely azért lehet, mert ő meghalt érettünk és nekünk bűnbocsánatot és kegyelmet hozott. Mert ez a háládatosság: boldog tékozlásban adni oda mindent neki és érte, nem

sajnálni semmit és nem gondolni semmivel, csak azzal, hogy neki szolgáljunk és neki éljünk. Ezért hirdették most is és mindig a világon, ami akkor a poklos Simon házában történt, annál az embernél, aki szintén megtapasztalta a Krisztus gyógyító, betegséget megszüntető hatalmát. Mi is így vagyunk most itt. Senki sincs közülünk, akinek az életében ne történt volna meg, aki ne részesült volna a kegyelemben, még ha eddig nem is látta meg azt egész valóságában. De aki meglátta, annak azt kell tennie, amire ez a történet rávilágít: oda kell adnia szívét, egész életét neki, hogy abban megdicsőüljön a háládatos szeretet boldog öröme.

A szöveget gondozta: Imre Magda